

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštne proste.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrtni strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Šesta obletnica smrti kralja Aleksandra

Pred šestimi leti — dne 9. oktobra 1934 — je Jugoslavi-jo in ves kulturni svet pretresla žalostna vest, da je padel v Marselju kot žrtev političnega atentata jugoslovanski kralj Aleksander. Iznenadila je ta vest ne samo državljane, marveč tudi sosede naše države in širni svet. Nihče si ni mogel misliti, da bi se mogla zločinska roka dvigniti nad življenje kralja, ki je bil priljubljen v vseh krajih naše države ter je užival simpatije tudi v zunanjem svetu.

Pokojni kralj Aleksander je bil prešinjen z najplemenitejšimi težnjami ter je stremel po tem, da bi državo uredil in organiziral v močno državo, ki se ji ne bi bilo treba ničesar bati na svetu. Pred očmi mu je vedno lebel cilj njegovega vladanja, ki je bil hkrati cilj njegovega življenja: blaginja ljudstva.

Globoko preverjen, da se more ta blaginja uresničiti edino le v dobi miru, je bil neumorno delaven ter je storil vse, kar je bilo v njegovem delokrogu in

območju, da se ta mir ohrani na svetu. Saj je njegova pot v Pariz preko Marselja bila namenjena mirovni akciji. Pomagati je hotel, da bi se ohranil in utrdil mir.

Tega svojega namena ni mogel izvršiti, ker je njegovo plemenito srce v francoskem pomorskem mestu nenadno prenehalo biti.

Če so atentatorji in njihovi zaplotniki pričakovali, da bodo s kraljem ogrozili tudi življenje države, so se močno zmotili. Državlani so se še tesneje oklenili svojega skupnega državnega doma, ki ga hočejo sporazumno urediti v zadovoljnost vseh.

Tudi plemenite težnje jugoslovanskega kralja po ohranitvi miru se niso uresničile. Pet let po njegovi smrti je izbruhnila v Evropi krvava vojna, ki se polagoma pa sigurno razvija v svetovno vojno.

Sredi vojnega vrenja se spominjamo pokojnega našega kralja, ki je gorel in se žrtvoval za idejo miru. — Slava spomину kralja Aleksandra!

Naraščajoča vojna nevarnost na Daljnem vzhodu

Vojna med Nemci in Angleži v Evropi in med Italijani in Angleži v Afriki v minulem tednu ni napredovala preko običajnih medsebojnih zračnih napadov. Pač pa je vojna nevarnost na Daljnem vzhodu v stalnem naraščanju. Trozveza: Nemčija-Italija-Japonska je sprožila celo vrsto možnosti novih vojnih zapletljajev.

Kakor znano, napenjajo Japonci vse sile, da bi izsilili odločitev s kitajskim maršalom Čankajšekom, kateri je prejemal vojne potrebe od Anglije ter sovjetske Rusije. Japonska je pred nedavnim pritisknila na Anglijo in ta je zaprla Kitajcem pomoč skozi angleško kolonijo Birma, ki meji na Kitajsko in se razprostira med angleško zapadno ter

vzhodno Indijo. Kakor hitro so izsilili Japonci od guvernerja francoske Indokine dovoljenje za prehod svojih čet skozi to ozemlje proti Čankajšekovi Kitajski in pomorska ter letalska oporišča na tem ozemlju, se čutita Anglija in Združene ameriške države ogrožene v svojih imperijah na Daljnem vzhodu. Po najnovejših poročilih so dobili angleški poslaniki v Moskvi, Tokiu in Washingtonu nalog, obvestiti tamkajšnje vlade o sklepu Velike Britanije, da bo pot med Birmo in Čankajšekovo prestolnico Čungkingom ponovno odprta dne 17. oktobra. Pot skozi angleško Birmo je zadnja prometna žila, katero imajo kitajski nacionalisti še na razpolago. To vodi tudi zveza iz azijskega juga preko Kitajske na ozem-

lje sovjetske Rusije. Dejanje, ki je napovedano za 17. oktober, je v zvezi s sodelovanjem med Anglijo in Ameriko na Tihem oceanu in bo rodilo v primeru uresničenja čisto nove spopade. Japonsko zunanje ministrstvo bo zahtevalo od angleške vlade zatrdila, da ne postavlja vprašanja ponovne otvoritve zveze med Birmo in Čankajšekovo Kitajsko, ker bi smatrala japonska vlada to dejanje za sovražno in bi po tem tudi postopala. Vojaški opazovalci pravijo, da nameravajo Japonci presekati prometne zveze med Birmo in Kitajsko in da so v ta namen že krenile japonske čete proti Birmi. Kitajske čete pa pripravljajo protipohod, da zagotovijo še nadalje zvezo Kitajske z Birmo. Kitajska obrambna dela za zaščito na novo zgrajene ceste z Birmo so v teku. Javna tajnost je tudi, da so začeli Angleži izvajati ukrepe za obrambo Birme.

Pomagajmo revnim šolskim otrokom!

Obletnica smrti škofa Antona Martina Slomškega, ki se je slovesno obhajala v vseh dolah Jugoslavije, je postavila mladini pred oči podobo Slomškega kot velikega ljubitelja, učitelja in vzgojitelja slovenske mladine. Šolarji in dijaki so si vtisnili v spomin in srce sliko moža, ki je vzor vsestranske krepkosti in poštrevovalne ljubezni do Boga in Cerkev, naroda in domovine. Obletnica Slomškova — bodisi njegove smrti (24. septembra 1862) ali njegovega rojstva (26. novembra 1800) — pa se ne tiče samo mladine, marveč tudi odraslih. Slomšek je s svojim naukom in s svojim delom med našim ljudstvom neumrljivo živeči pridigar dolžnosti do šole in do šolskih otrok. Slomšek je mladino zbiral okoli sebe, jo učil, zanjo pisal knjige, sestavljal pesmi, ji oskrboval šole. Stori pa je za mladino še več. Podpiral jo je gmotno ter skrbel zanjo kot oče, ki oskrbuje otroke s hrano, obleko in vsem za življenje potrebnim. Tudi ta stran Slomškove ljubezni do mladine se ne sme pozabiti, marveč mora nam vsem biti v spomin in pobudo, da storimo zlasti v tako težkih časih, kot so sedanj, tudi v gmotnem oziru za šolsko mladino vse, kar je potrebno.

Bližajo se hladni jesenski in še hladnejši zimski dnevi. Z njimi se bliža za mnoge otroke zlasti v podeželju trpljenje radi pomanjkanja hrane in obleke. To velja posebno še za kraje, kjer morajo otroci prehoditi dolgo pot, preden pridejo v šolo. Če so starši imovitejši, dajo otrokom pred odhodom v šolo dober za-

jutrk in s seboj izdatno malico, da se v odmorih okrepčajo. Ubožni starši pa ne morejo dati otrokom ne zadostnega zajutрка ne kakšne malice, ki bi bila vredna takšnega imena. V vinorodnih krajih ponekod nadomeščajo mošt, vino ali celo žganje zdrav in tečen zajutrk. Slabo hranjeni otroci, ki v hladnem času navadno tudi še prezebajo, ne morejo slediti pouku in tako zaostajajo. Izkuštevno je dokazano, da je šolski napredek tesno povezan z zadostno in pravilno prehrano mladine in od nje odvisen. Tako je to vprašanje ne samo vprašanje telesnega zdravja in razvoja mladine, marveč tudi učnega in vzgojnega napredka mladine.

K rešenju tega perečega vprašanja dosti pomagajo šolske kuhinje. Ta ustanova je tudi v naši ožji domovini znana, vendar pa ni tako razširjena, kakor bi zaslužila po svojem namenu. V šolskem letu 1938/39 je bilo po izkazu statistike v Sloveniji 112 šolskih kuhinj. Organizirane so bile različno. Nekatere so dajale otrokom samo malico, druge poleg zajutrk tudi malico in večerjo, nekatere samo obed, druge zajutrk in obed. Povprečno so obratovalle štiri in pol meseca: v pozni jeseni in pozimi. V tej dobi so izdajale povprečno dnevno 1272 zajutrkov (mleko, kruh, čaj), 4147 obedov, 2143 malic (kruh, mleko, čaj) in 191 večerij. Dnevno je bilo izdanih 7753 obrokov hrane, in sicer 5253 otrokom. V vsem obratovalnem času je torej bilo izdanih 736 tisoč 535 obrokov. Stroškov s prehrano otrok so imele te kuhinje, odkar obstojajo, 1,830.587

dinarjev. Podpore so te kuhinje prejemale v denarju od banovinske uprave, občin, raznih društev in zasebnikov, v naturalijah (v blagu) pa od zasebnikov.

Šolske kuhinje so torej mnogo dobrega storile za revno šolsko mladino. Toda premalo jih je in tiste, ki poslujejo, nimajo dovolj sredstev. To spoznanje je sedanjega prosvetnega ministra, voditelja slovenskega naroda dr. Antona Korošca nagnilo k temu, da je izdal odredbo o ustanavljanju šolskih kuhinj s pozivom, da zaščitimo šolske otroke pred gladovanjem. K sodelovanju se vabijo banovinske uprave, občine, odbori Jugoslovanske zveze za zaščito otrok, pomladek Rdečega križa, ženska, dobrodela in socialna društva. Pobuda voditelja našega naroda je izšla iz spoznanja globoke socialne potrebe, ki je v sedanjem času še bolj pereča, kot je bila prej. Širi se siromaštvo in z njim pomanjkanje, ki udarja otroke mnogo huje kot starejše. Ne pustimo otrok stradati! Gre za bodočnost našega naroda. Šolske kuhinje povsod, kjer so potrebne! Poleg banovinske uprave, ki bo gotovo storila vse, kar more, naj občine krepko podprejo ustanovitev in poslovanje teh ustanov, ker s tem delujejo v dobro potomstvu lastnih občanarjev. Kličemo pa tudi vsa dobrodela društva, osobito članice Marijinih družb in Dekliških krožkov k sodelovanju pri velikem delu obrambe slovenskih otrok pred gladovanjem in zmrzovanjem.

Vse za našo mladino!

Ing. Wenko Boris:

Živinoreja v Solčavi

Trdo je delo solčavskega kmeta

Ena najlepših točk naše Slovenije je prekrasna Logarska dolina s slapom Savinje in planinskim Okrešljem.

Logarska dolina je vsaj po imenu vsakomur znana. Malokdo pa ve, da se imenuje občina in župnija, v kateri se nahaja, Solčava. Ta razsežna občina, sredi gorskih orjakov Savinjskih planin, je svet zase. Daleč proč od obljudenih krajev živi svoje lastno življenje. Zemlja je le redko naseljena. Saj je velik del površine nerodovit gorski svet, skalovje. Ostanek je večidel gozd, ki je pač glavno bogastvo teh krajev. Obdelane zemlje je le malo. Saj je dolina ozka, obronki hribov pa tudi ne nudijo prevelike možnosti za poljedelstvo. Podnebje je hladno in pogosto tudi deževno, zime so dolge. Gorske kmetije v Solčavi žanjejo šele septembra. V hladnih poletjih je nevarnost, da pšenica sploh ne dozori. Zgodi se tudi, da zgodnji jesenski sneg s svojo belo odejo pokrije nepožeto žito, kmetov kruh. Takoj po žetvi, v septembru, morajo kmetje že tudi sejati ozimino. Tako je mesec september najhujši mesec dela za gorskega kmeta.

Trdo je kmečko delo solčavskega kmeta. Toda prelepa je tudi narava in velike ter ponesne so kmetije, ki kraljujejo na posameznih vrhovih, daleč druga od druge. Iznajdljiv je gorski kmet in spreten. Vsak je sam tesar, kovač, žagar, mlinar. Saj ne more drugam po obrtnika. Vodno silo si zna spretno ukrotiti za svoje stroje. Na vodni pogon se melje žito, se reže les, seka smrečje za stelo, se mlati, žaga in tudi cepi drva. So kmetije, ki na vodni pogon vozijo gnoj na njivo in pridelke domov. Mnogi so tudi uredili lastne elektrarne. Stroj za cepljenje drv je iznajdba solčavskih kmetov in ga drugje še nisem našel.

Solčavska živinoreja do osnivanja mariborske oblasti

Na gorskih obronkih in ravneh so dobri travniki in pašniki. Ki so osnova za razvoj

solčavske živinoreje. Tu zraste trdna in zdrava živina v najpriprostejših naravnih razmerah. Pogosto se tele rodi na planini in gospodar izve za to šele zvečer, ko kravo pogreša in jo gre iskat. Ta živina ne pozna mehkužne razvajenosti kakor jo najdemo v ravninskih hlevih. Glavne živinorejske panoge so govedoreja in ovčarstvo. Tu je najboljši okoliš slovenske ovčje pasme, ki je znana pod imenom solčavsko-jezerska ovca. V Solčavi najdemo še tudi prvotno domačo svinjo naših krajev, ki je črne barve in se pase vse poletje po visokih planinah. Tudi ta je trdna in ne pozna bolezni.

Goveja živina, ki jo goji solčavski kmet že od pamtiveka, je naša domačegrudna bela slovenska živina, ki jo po nepotrebnem včasih imenujejo tudi marijadvorsko.

V Solčavi so dani vsi naravni pogoji za uspešno živinorejo, pa tudi kmet je izobražen in dovzeten kakor le redkokje v dolini. To so že zdavnaj poznali živinorejski strokovnjaki, zlasti že pred veliko vojno deželni živinorejski nadzornik Jelovšek in njegov takratni asistent Zupanc. Oba sta neštokrat obiskala te kmete, jim svetovala in jih dramila. Po nizkih cenah so semkaj leto za letom uvažali plemensko živino bele pasme iz najboljših gornještajerskih rej in tako počasi ustvarili v Solčavi dobro živinorejo.

Novi časi — nove potrebe

Po vojni je mariborska oblast, čije kmetijski oddelek je vodil ing. Zidanšek skupno z živinorejskim referentom Zupancem Martinom, pridno kupovala plemenske bika v Solčavi in jih dodelila širom spodnje štajerske. Ti biki so se v dobrih rokah odlično razvili.

Toda prišli so novi časi. Nastopila je moderna reja, ki je zahtevala plemensko odbiro po točnem sistemu: selekcijo, rodovno knjigovodstvo in molzno kontrolo. In tedaj je Solčava zaspala in pričela umirati. Nikdo ni več

kupil plemenjakov v teh krajih, nobenih pripevkov ni več bilo.

Solčava je razumela klic časa

Ko sem prišel ob koncu leta 1935. kot okrajni kmetijski referent v Gornjigrad, kamor spada tudi Solčava, sem našel v okraju že tri selekcijske edinice. Obstojala je tudi zamisel za osnivanje dveh nadaljnjih. Toda na Solčavo ni nikdo mislil, ker so bile stvarne in navidezne ovire prevelike. Toda kmalu se mi je posrečilo navezati strokovne stike s par mlajšimi gospodarji. Njihov napredkaželjni duh mi je dal pogum, da sem 23. maja 1937 sklical sestanek kmetovalcev v Solčavi, kjer sem jim predaval o bistvu in pomenu plemenske odbire. Našel sem odziv. Osnovali smo takoj pripravljalni odbor, v katerem so bili Logar kot predsednik, Mecesnik kot tajnik in blagajnik ter še Robanov France. S 1. junijem je začelo osem posestnikov z molzno kontrolo. Dne 16. in 17. septembra pa smo sprejemali krave in našli pri osmih članih 29 krav, ki smo jih sprejeli vse v knjigo A. Knjige B vobče nismo osnovali, ker želimo, da bodi Solčava res rejski center, kjer se naj drugi kraji zalagajo s plemensko živino.

Dne 25. marca 1938 je bil ustanovni občni zbor. Dosedanji pripravljalni odbor je postal stalni društveni odbor, ki še danes vodi društvo. Pritegnila se je še mlada učiteljica Tonica Antloga kot tajnica. Ona vodi tajniške in rodovniške posle in tudi del molzne preizkušnje še vedno pridno in poštrevovalno.

Društvo po dveletnem delu

Društvo ima danes za seboj že dve polni leti dela. Brez pretiravanja lahko rečem, da je bilo delo uspešno. Molzni zaključki so odstotni, dasi molznost v teh trdih razmerah ni visoka. Dodeljeni plemenjaki so zapustili precej dobrega naraščaja. Zlasti so Solčavčani takoj zopet pričeli z vzrejo plemenjakov in pri tem so dosegli naravnost odlične uspehe. Že leta 1939. sta bila prodana dva dobra

bikca, a leta 1940. je Solčava očarala ves svet na plemenskem sejmu v Šmartnem ob Paki dne 8. maja, ko je postavila osem bikcev, ki so bili vsi dobro prodani in so bile prave bitke za nekatere izmed njih. Značilno je, da je večina teh bikcev, ki jih je vzredilo to mlado društvo, bila prodana za rodovniške plemenjake raznim mnogo starejšim edinicam. S tem plemenskim sejemom je društvo Solčava položilo svoj zrelostni izpit.

Na zadnji razstavi, dne 27. septembra, so bili 3 rodovniški plemenjaki, dalje 35 krav, 1 mlada krava, 2 telici, 5 bikcev, 2 telički in 3 teleta. Živina na prvi pogled ni bila bleščeča, krave so majhne, ne zelo rejene, kuštrave od planinske paše. Toda, če smo jih bliže pogledali, smo videli široke oblike, dobre noge, zdravo zgradbo.

Čestitka mladim gospodarjem

Ko stopa društvo s svojim premovanjem prvič pred široko javnost rejcev in ko ga obiskujejo rejci in rodovniški strokovnjaki od vsepovsod, je prav, da čestitam mladim solčavskim gospodarjem, ki so z bistrim umom razumeli tek časa in se poprijeli selekcijskega dela. Posebno pohvalo zaslužijo odborniki, ki so v vsakem vremenu in v največjih razdajah prihajali na seje in na molzno kontrolo. Mecesnik, Robanov in predvsem Logar, mladi župan in predsednik, spadajo že danes v najnovejšo zgodovino solčavske živinoreje, kakor nekdanj pokojni Klemenšek s staro gardo pred vojno. Častno mesto pa si je zasigurala tudi tajnica Antloga. Vsem gre priznanje in pohvala!

Kadar kupite

sredstvo proti bolečinam, prehladu ali hripi in zahtevate

ASPIRIN

pazite, da je vsak zavitek in vsaka posamezna Aspirin-tableta označena z „Bayer“-jevim križem.

Oglas reg. pod S. br. 7257 od 23. marca 1940

Poročilo o tem bo poslano kongregaciji svetih obredov v Rim, nato bo v Rimu izveden službeni proces za proglašenje bl. Nikolaja za svetnika. Hrvatje pričakujejo, da se bo to izvršilo prihodnje leto ter bo bl. Nikolaj proglašen za svetnika, preden bo hrvatsko sveto leto (1300 letnica pokristjanjenja Hrvatov) končano.

Po Jugoslaviji

Protijudovska uredba. Vlada je izdala uredbo s takojšnjo veljavo, po kateri so judje izločeni iz veletrgovine z živili. Uredba se nanaša tudi na podjetja z judovskim kapitalom.

Dva brezmesna dneva v vsej državi. Da se izenačijo brezmesni dnevi na ozemlju vse države, je izdala vlada uredbo o izpremembi uredbe o štednji z živili. Po tej uredbi sta brezmesna dneva v vsej državi četrtek in petek.

Omejitev prometa z motornimi vozili. Izšla je naredba o omejitvi prometa z motornimi vozili. Prepovedane so vožnje ob nedeljah in praznikih ter ponoči. Motorna vozila se ne smejo uporabljati preko 25 km od meje občine, če gre pot vzporedno z železnico ali avtobusno progo.

Ustanovljen je banovinski prehranjevalni zavod. Predsednik vlade Dragiša Cvetković je odobril odredbo bana dr. Marka Natlačena o ustanovitvi banovinskega prehranjevalnega zavoda v Ljubljani. Zavod je samostojen in neposredno podrejen banu. Ban lahko po zaščiti vodje zavoda v važnejših gospodarskih središčih v mestih in na deželi ustanovi podružnice banovinskega prehranjevalnega zavoda in jim določi območje. Poslovanje se bo vršilo po trgovskih načelih. Namen zavoda je pravočasno in zadostno oskrbovanje prebivalstva z življenjskimi potrebščinami in pravilne razdelitve istih. Primanjkljaj krije banovina, če pa ima zavod čisti dobiček, se mora ta uporabiti za prehrano najrevnejših. Uredba o banovinskem prehranjevalnem zavodu stopi v veljavo z dnem razglasitve v Službenem listu za dravsko banovino.

Hrvatje dobijo svetnika. Katoliški Hrvatje, s škofi na čelu, se mnogo trudijo, da bi bil blaženi Nikola Tavilič proglašen za svetnika. Rojen je bil v Šibeniku (v Dalmaciji) ter umrl leta 1391. v Jeruzalemu kot mučenik za Kristusa in njegovo Cerkev. Papež Leon XIII. ga je leta 1889. proglasil za blaženega. Ker se češčenje tega blaženega zadnji čas jako širi po Hrvatskem, je upanje, da ga bo papež Pij XII. kmalu proglasil za svetnika. Zagrebški nadškof dr. Stepinac bo kmalu izvedel tako zvani apostolski proces, v katerem bodo zbrani vsi podatki o češčenju bl. Nikolaja in o milostih, podeljenih po njegovi priprošnji.

Novice iz domačih krajev

Dr. Korošec na grobovih svojih prijateljev na pokopališču na Pobrežju. Minister prosvete in predsednik senata se je v soboto popoldne pripeljal v Maribor, kjer je imel prijateljski sestanek s svojimi ožjimi sodelavci. Obiskal je tudi gospodinjstvo šolo v Svečini. V nedeljo, dne 6. oktobra, je obiskal svoj rojstni dom. V ponedeljek, 7. oktobra, je v spremstvu mestnega župana dr. Juvana, predsednika Prosvetne zveze dr. J. Hohnjeca in podžupana Žebota obiskal grobove prof. Gabrijela Majcena in zdravnika dr. Wankmüllerja. Na oba grobova je položil venec. Venec prof. Majcenu ima napis: »Najboljšemu prijatelju — dr. Korošec«. Na Wankmüllerjev grob pa je položil venec z napisom: »Prijatelju Wankmüllerju — dr. Korošec«. Nadalje je obiskal tudi grobove

svojih prijateljev in tovarišev dr. Karla Verstovskega in Fona. Na teh grobovih je g. minister pomolil za duše pokojnih. S Pobrežja se je g. dr. Korošec odpeljal s svojim spremstvom v Ptuj. Popoldne pa se je poslovil od Maribora in se vrnil v Beograd.

Duhovniške vesti. Nastavljen je bil novomašnik g. Aužner Mirko za II. kaplana v Vojniku. — Prestavljeni so bili sledeči gg. kaplani: Kores Ivan od Sv. Magdalene v Mariboru za I. kaplana v Celju; Vošnjak Jožef iz Žalca k Sv. Jakobu v Slov. gorah z delokrogom pri Sv. Magdaleni v Mariboru; Jkušnikar Viljem iz Vojnika v Žalec (II.).

Iz Francije se je vrnil. Zadnjo soboto se je oglasil v našem uredništvu g. Nace Čretnik iz Velenja, ki je študiral dve leti bogoslovje

Važnost ABC otokov.

Tako zvani ABC otoki Aruba, Bonaire in Curacao v Holandski Zahodni Indiji so važni dobavitelji petroleja. Anglija jih je že večkrat skušala dobiti v svoje roke, toda Holanci so se znali vselej izmuzniti. Zdaj ima Anglija, ki je vzela otoke v svoje varstvo, spet priliko, da jih vključi v imperij. Na Arubi so 1936 načrpali 10.3 milijona ton nafte, na Curacao 7.2 milijona gasolina, petroleja in mazilnega olja. Ves petrolej Venezuele se predeluje v rafinerijah na otokih, preden ga pošljejo v široki svet. Ne smemo pozabiti, da pokriva med vojno petrolej iz Venezuele 50 odst. angleške porabe. V Curacao stoji 750 velikih tankov za nafto. V glavnem mestu

Junak divjine

Ameriški roman

13

Oba, enako visoka in vitka mladeniča, sta kot nasprotnika nudila gostom lepo sliko. Roger ni mogel odgovoriti. Erik je nadaljeval:

»Govor je samo o Rajskem dolu, ki je nepobitno last Marije Linscott. Nepobitno, Roger Asplet! Ni človeka, ki bi si še mogel lastiti pravico do te zemlje! In kaj se godi? Vi ste po zaupljivosti Marije Linscottove doznali za to blagoslovljeno dolino in zdaj hočete enostavno ukrasti lastnino te dame.«

»Ukrasti?« je ostro vprašal Roger. »Tako ste rekli?«

»Da, tako sem rekel. In če niste prav razumeli, še enkrat povem: ukrasti!«

V Rogerju je zavrelo.

»Prekličite to besedo, Erik Folkman! Takoj jo prekličite!«

Glas mu je zastal od jeze in razburjenosti. Navzoči so s strahom pričakovali, kaj bo, samo Erik je ostal miren.

»Ne morem je preklicati, ker je resnična. Sicer pa se ...«

»Prekličite jo,« je zarjul lopov, »drugače ...«

V tem je že dvignil pest in zamahnil, toda Erik je prestregel udarec in sunil napadalca.

Mehikanci so poskakali s stolov, toda tudi zlatokopi in covboji so se zganili.

»Pustite ju pri miru, naj obračunata med seboj!« so se obrnili proti Mehikancem, ki so hoteli Rogerju pri-skočiti na pomoč.

Mehikanci so dvigali pesti in vpili. Covboji in zlatokopi so jih mirili. Niso mogli razumeti, zakaj se hočejo izpostaviti za Rogerja, ki se je pokazal tako grdega.

Asplet se je medtem drugič zagnal proti Eriku. Mladenič je bil pripravljen na napad. Ko je Roger z vsilo zamahnil, da bi udaril, je dvignil desno nogo in brcnil nasprotnika. Rogerjev udarec, ki je bil namenjen Erikovi bradi, je zažvižgal po zraku, lopov pa je telebnil po tleh ko polna vreča.

V tem trenutku so se zagnali Mehikanci v Erika. Marija je preplašeno zavpila, ko je videla, da se bo morala mladenič otepati cele tolpe.

Prvi, močan dolgin, je z nožem navalil na mladeniča. Erik ga je tako udaril po roki, da je zletel nož v zrak. V naslednjem trenutku je visel že sam Mehikanec v zraku. Mladenič ga je nekaj časa tresel nad svojo glavo, potem pa ga je zagnal med ostale Mehikance. Slišalo se je grozno vpitje, hreščanje, ropotanje. Nekaj napadalcev se je zvalilo po tleh. Ostali so pograbili samokrese. V

v Parizu, kjer ga je zalotilo vojno gorje. Iz Pariza jo je mahnil peš v francosko mesto Tulus in od tam v Marsej. Zgubil je na pobegu vse dokumente in si je z ročnim delom prislužil v Marseju toliko, da se je oblekel. V Marseju se je ukrkal na našo ladjo, katera ga je pripeljala z drugimi Jugoslovani 25. septembra v Split. Korajžni gospod Nace je obljubil, da bo v najkrajšem času opisal svoje zanimive doživljaje v »Slov. gospodarju«.

Pri padcu s kolesa si je zlomil desno nogo 39 letni Vojteh Konrad, trgovski pomočnik iz Selnice ob Dravi.

Pri spravljanju otave si hudo poškodovano nogo. Pred dnevi se je v Turnišču v Prekmurju zgodila kaj nenavadna nesreča. Horvat Verona, p. d. Mlinarova, je pomagala pri spravljanju otave. Pri delu se je zbodla na travo, radi česar se ji je na nogi začelo gnčiti in so ubogo mlado mater morali spraviti v bolnišnico. — V sosednji Nedelici pa se je štiriletna Ana Fortuna igrala na slami. Po nesrečnem naključju pa je padla s kupa ter si zlomila nogo.

Dva utonila. Franc Kvartič, 26 letni električar v rudniku v Velenju, je streljal na državnem velenjskem ribniku race. Ena je padla v ribnik in Kvartič je odveslal s čolnom po obstreljeno raco. Čoln se je prevrnil in lovec se je začel potapljati. Nesrečo je videl 30 letni Janko Ulrih, ki je bil zaposlen v zgradbi električne črpalke za vodo. Pognal se je v ribnik ter plaval Kvartiču na pomoč. Žal je prišel prepozno, ker je lovec zginil pod vodo in utonil. Ulrih je plaval nazaj, a že blizu obrežja je omagal in je po brezuspešnem klicanju po pomoči utonil. Gasilci so našli trupli obeh ponesrečencev in so ju potegnili iz ribnika.

Mlinsko kolo pritisnilo otroka ob steno. Anton Košec, sin pismonoše s Polul pri Celju, se je igral ob mlinu. Kolo je fantka pritisnilo ob steno in mu je hudo poškodovano glavo. Košca so oddali v celjsko bolnišnico.

Vlak poškodovao brata in sestro. Angela Deželak, 17 letna posestniška hčerka iz Radovelj pri Laškem, je šla s svojim 20 letnim bratom Mihom, progovnim delavcem, ob progi. Nenadoma je pridrvel tovorni vlak in je odbil oba s proge čez škarpo. Tovorni vlak se je po nesreči ustavil, poškodovana so naložili in so ju odpeljali na postajo v Celje in od tam so ju spravili v bolnišnico.

Plast zemlje poškodovala dva. Ko sta 34 letni delavec Josip Razboršek iz Leskovca pri Laškem in 17 letni delavec Anton Riček iz Debra pri Laškem kopala zemljo na prostoru za lesno skladišče pri pivovarni v Laškem, se je odtrgala plast zemlje in ju zasula. Razboršku

svoji podivjanosti niso opazili, da je imel Erik že pripravljena svoja samokresa. Prvemu strelu je sledilo nešteto drugih. Les je hreščal, steklo žvenketalo. Tudi svetilke so zadeli strelji. V sobi je zavladala tema. Erik je še videl, da so posegli v boj tudi zlatokopi in covboji. Soba je bila polna podivjanih borcev. Strelji so pokali, ranjenci vpili.

Erik, ki se je znašel tudi v temi, je iskal Marijo. Toda prerivanje je bilo tako veliko, da ni mogel do nje. Nevidne roke so ga grabile, udarci zadevali, a on se za vse to ni zmenil. Vse napade je odbil z lahkoto kot človek, ki je imel delež že v hujših borbah. Napadalce je metal čez stole in mize. Le tedaj se je za hip stresel, če je dobil udarec po obrazu, ali pa je slišal žvižganje krogel. Ves čas je iskal Marijo. Naposled jo je kljub temi opazil. Stala je za točilno mizo. S komolci si je delal pot do nje. Že je bil skoraj pri njej, ko je začutil, da mu od zadaj preti nevarnost. Naglo se je obrnil in videl, da se je zabližal nož v zraku. Za obrambo že ni imel časa, toda nož ga vendar ni zadell v prsi, temveč se je odbil ob dvignjeni desnici. V naslednjem trenutku je dvignil samokres. Počilo je, Mehikančeva roka je omahnila in izpustila nož.

Borba je divjala v vsej srditosti. Zlatokopi in covboji so divje tolkli po Mehikancih. Tako so se hoteli maščevati za strahovanje, ki so ga vršili Mehikanci nad njimi.

Advokat

1426

dr. Ivan Humar

je odprl pisarno

V MARIBORU, CANKARJEVA ULICA 1.

je zlomilo desno nogo v stopalu, Ričku pa je hudo poškodovano levo nogo v kolenu. Oba so prepeljali v celjsko bolnišnico.

V zadnjem hipu preprečena železniška nesreča. Radi neprestanega deževja se je odtrgala velika skala s hriba Čelovnik blizu postaje Radeče pri Zidanem mostu. Padla je preko zida železniške proge in ograje na hišo, ki je last Ljudske posojilnice v Ljubljani. Skala je porušila obok kuhinje. K sreči nesreča ni zahtevala človeške žrtve. Več kamena in grušča je ostalo na progi, po kateri bi moral pribrezeti vsak čas brzovlak iz Zagreba. Nevarno zapreko je slučajno opazil tamkaj se mudeči višji kontrolor g. Anton Skok iz Zidanega mosta, ki je lastnoročno in še pravočasno odstranil kamenje ter preprečil železniško nesrečo.

KMETJE IN OBRATNIKI!

V današnjem težkem času potrebujete mnogo znanja in strokovne izobrazbe.

Temeljito znanje in strokovno izobrazbo Vam nudi

DOPISNA TRGOVSKA ŠOLA V LJUBLJANI

Kongresni trg 16/II.,

ki Vam pošilja na dom svoja predavanja. Poleg gospodarskih, trgovskih in drugih praktičnih znanosti se lahko naučite doma tudi tujih jezikov (nemščine, italijanščine itd.).

Vpiše se lahko vsakdo.

Pišite po pojasnila, ki jih dobite brezplačno! 1416

Avtomobilska nesreča. Na cesti med Radomljami in Dobom na Gorenjskem se je zgodila avtomobilska nesreča, pri kateri sta dobila poškodbe tovarnar Kopal iz Kranja in njegov spremljevalec policijski uradnik Ivan Kristan iz Kranja, medtem ko se je šofer le neznatno opraskal. Ko je avto vozil od Radomelj proti Dobu, je pri gradu Češenik na ostrem ovinku zdrsnil s ceste in se zaletel v bližnje drevo. Na ovinku je cestni zavoj dvignjen s poldrugi meter visokim nasipom. S te višine je avto s prednjim delom priletel v drevo s tako silo, da se je zadnji del avtomobila dvignil v zrak. Šofer in g. Kopal sta se sama izmotala iz avtomobila, nato pa sta potegnili ven še g.

Kristana, katerega so prepeljali v ljubljansko bolnišnico z zlomljenimi rebri ter roko in je dobil tudi na znotraj resne poškodbe. G. Kopal je ostal v domači oskrbi.

Nezatrošarinjen sladkor za sladkanje mošta. Na posredovanje slovenskih ministrov je ministrski svet predpisal uredbo o osvoboditvi državne, banovinske in občinske trošarine za sladkor, namenjen za sladkanje vinskega mošta. Uredba določa, da se sladkor, ki se nabavi za sladkanje vinskega mošta v letu 1940. zaradi okrepitev sladkorne vsebine mošta, oprošča državne, banovinske in občinske trošarine, in to samo v tistih krajih, kjer grozdje zaradi izjemnih vremenskih razmer ni moglo zadosti dozoreti ali se je moralo zaradi vremenskih vzrokov prej pobrati. Obstoj teh pogojev bodo na lastno odgovornost ugotovili krajevni kmetijski referenti. Količine sladkorja, ki so oproščene trošarine za sladkanje mošta, se morajo denaturirati. V ta namen se more nabaviti netrošarinski sladkor pri prodajni centrali za sladkor v Beogradu. Nabava nezatrošarinjenega sladkorja se lahko odobri največ 4 kg za 100 litrov vinskega mošta v soglasju s predpisi člena 2. zakona o vinu in člena 4. pravilnika za izvajanje zakona o vinu. Odobritev za izdajanje sladkorja bodo izdajala pristojna finančna ravateljstva, drž. finančni inspektorat v Zagrebu in delegacija drž. finančnega inspektorata v Splitu. Pogoje in postopanje za odobritev dovoljenja kakor tudi kontrolo nad uporabo v to svrhu izdane sladkorja bo predpisal finančni minister.

Novi predpisi o milu. Trgovinski minister je zaradi pomanjkanja loja in drugih mastnih surovin za izdelavo mila prepovedal do nadaljnjega izdelavo normalnega mila kakor tudi grobega mesarskega mila. Namesto navadnega mila predpisuje trgovinski minister izdelavo polnjenega mila, ki ima v svežem stanju največ 50% mastnih kislin, od česar sme biti največ ena četrtna smolne kisline. Milo, izdelano v smislu določil te naredbe, se sme prodajati samo v komadih po 100, 250 in 500 gramov originalne teže, to je teže v svežem stanju. Vsi obrati za izdelavo mila v državi morajo prenehati izdelovati dosedanje milo v času 14 dni po objavi te naredbe v »Službenih novinah«. Prav tako morajo ustaviti tudi izdelavo mesarskega mila vsi mesarski obrati. Preostale zaloge čistega in jedrnatega mila kakor tudi mesarskega mila morajo obrati razprodati v času 30 dni, trgovine pa v času 60 dni od objave te naredbe v »Službenih novinah«.

Primarij dr. Černič zopet redno ordinira v sanatoriju Maribor. 1344

Nenadoma je padla svetloba v sobo. Nekdo je s tako silo odprl vrata, ki so vodila na ulico, da so padla iz tečajev in obvisela. Na pragu je stal mlad, vitek fant. Tako naglo in nepričakovano se je pojavil, da je presenetil borce v gostilni. Bil je srednje visok, toda mišičast in hraber. Obraz mu je zakrivala kričečrdeča ruta, tako da so se videle samo oči. Njegov glas je bil še bolj oster ko Erikov, ko je zavpil:

»Roke kvišku! Komur je za življenje, se naj ne premakne!«

Amerikanci so dvignili roke, četudi neradi. Začuden so strmeli v fanta.

Neznanec je držal v vsaki roki precej velik samokres. Odločno je stopil v gostilno.

Mehikanci se niso zmenili za neznanevo pretnjo. Potle so pobirali svoje ranjene tovariše in jih odnašali ven.

Erik je hitro zgrabil Marijo in jo prisilil, da je pokleknila za točilno mizo. Tudi sam je naglo pokleknil.

Neznanee se je medtem obrnil k Mehikancem in je jezno zavpil nad njimi:

»Psi! Imate dovolj? Takoj odjezdite domov, drugače vam zagodem, da boste še bolj pomnili to uro! Prokleto resno govorim, zato ubogajte pri priči! Marš! Poberite se! ...«

Lopovi so ubogali. Kot poparjeni psi so se plazili mimo neznanca na cesto.

Willemstadtu se vsak prebivalec zanima za produkcijo petroleja. Mesto ima čisto holandski značaj ter 27 konzulatov raznih narodnosti.

Edini pravoslavni kraj v Istri. Med 250.000 katoliškimi Hrvati v Istri je edini pravoslavni kraj Peroj blizu Pulja na skrajnem jugu Istre. Prebivalci so potomci priseljenih Črnogorcev, imajo pravoslavno cerkev in svojega proto. V Peroju so bili že v 7. stoletju Slovani. Njih sedanji prebivalci so prišli tja leta 1657. Iz Črne gore je pribežalo pred Turki 15 družin s 100 osebami in 300 glavami živine. Sodijo, da so Srbi prišli iz Crmnice, južno od Vir-Pazarja. Leta 1788. so si verniki postavili pravoslavno cerkev. Zgodovinar

Bukov žir

zrelo, odpadlo blago, kupujem v vagonskih pošiljkah franco vagon nakladalna postaja. — Ponudbe na

Reklam Rozman, Ljubljana, Pržakova 8/I. 1408

Ukradena pokojnina. V spalnico državnega upokojenca Mihaela Ferencaka v Kosarjevi ulici v Mariboru se je splazil skozi odprto okno neznanec in mu sunil listino z mesečno pokojnino v znesku 1450 din.

Na sejmu od mešetarja osleparjen viničar. Štefan Postrak, viničar iz Dragočove pri Sv. Marjeti ob Pesnici, se je podal na sejm v Ptuj, da bi kupil kravo. Ko je opazoval živino, katero so gonili na sejmišče, se mu je pridružil hrvatski mešetar in ga je začel nagovarjati, da kupi zanj kobilu proti nagradi 200 din. Viničar se je spustil v konjsko kupčijo in je plačal za 600 din vrednega kljusea 2800 din, nakar je mešetar izginil. Policiji je uspelo, da je dognala imena goljufov, ki so: Blaž Težak, ki je viničarja nagovarjal in bil lastnik konja, Tomo Presečki in Kovačič iz Vidovca pri Varaždinu.

Umor 48 letne posestnice. Na Studencu pri Dobu, v vasi ob banovinski cesti Zelodnik-Moravče na Kranjskem, se je zgodil zverinski umor, kakor ga ne pomnijo tamkaj najstarejši ljudje. Neznanec je prizadjal s kuhinjskim nožem 48 letni posestnici Ivani Krušnik 50 ran, nato pa izginil. Napadena se je branila ter klicala na pomoč. Njene obupne klice je slišala sosedova hčerka, ki je šla zvečer mimo Krušnikove hiše po vodo. Poklicala je domače, ki so pohiteli Krušnikovi na pomoč, a so jo našli že smrtno obdelano z nožem. Pri sodnem raztelesenju je naštel zdravnik na glavi s kuhinjskim nožem prizadejanih 27 ran, 28 po životu, dve v vratu in srcu sta bili smrtni. Krušnikova je bila na glasu kot premožna in je prebivala sama v hiši. Napadalec ni imel časa, da bi bil žrtev oplnil, ker je moral prehitro pobegniti v bližnji gozd pred bližajočimi se vaščani.

Posvetu

Nepričakovan sestanek med Mussolinijem in Hitlerjem na Brennerju. Na Brennerju sta se 4. oktobra nepričakovano sestala Mussolini in Hitler. Razgovori so trajali tri ure in so jim prisostvovali: italijanski in nemški zunanji minister, šef nemškega generalnega štaba general Keitel in italijanski poslanik v Berlinu Alfieri. Sestanek je potekel v prisrčnem razpoloženju in v duhu medsebojnega razumevanja.

Klaič trdi, da so Perojci le kupili porušeno katoliško cerkev in jo preuredili v bizantinskem slogu. Prej so pravoslavni duhovniki prihajali iz Pulja in tajno vršili službo božjo po zasebnih stanovanjih. Stalni duhovnik je prišel v Peroj 1787. Vero, jezik in običaje svojih prednikov so Perojci ohranili do danes. Niti en moški se ni smel oženiti, če ni prej posadil 50 oljk in 250 trt.

Radij. Svetovna produkcija radija je znašala do konca l. 1934. 766 g. Do tega leta so v St. Joachimsthalu na Češkem pridobili 52.53 g radija. Do leta 1934. se računa, da je bilo na vsem svetu 766 g radija, pri čemer niso vštete izgube, ki nastajajo zaradi razpada radija, ki so pa v teh kratkih letih,

Ko je zadnji Mehikanec izginil iz sobe, se je maskirani fant obrnil k zlatokopom in covbojem. Surovo je zavpil:

»Kdor se premakne, ga ustrelim! Ste razumeli?«

Pri tem je naperil samokresa proti njim in se je ritensko oddaljeval proti vratom.

Toda zdaj se je zaslísal Erikov glas. Mladenič se je naglo vzravnaval in stopil pred mizo. Vsi so okameneli od strahu, ko je Erik dvignil samokres in zavpil nad neznanecem:

»Stoj!«

Tega je Erikova smelost tako presenetila, da se v prvem trenutku ni mogel premakniti. Ko se je spet zavedel, so mu roke omahnile.

»Ah, Erik!« je vzkliknil polglasno.

»Lepo od tebe, da me še poznaš,« se je porogljivo nasmehnil mladenič.

Ne da bi spustil samokres, se je korak za korakom bližal tajinstvenemu tujcu.

»Erik, stoj!« je ta zavpil s pretečim glasom.

»Mi niti na misel ne pride!« je odvrnil Erik.

»Stoj!« je spet ukazal tujec. »Če ne, ustrelim!«

Pri tem je naglo dvignil samokres in ga naperil proti Eriku.

Marija in možje, ki so bili ostali v sobi, so s strahom pričakovali nadaljnjega razvoja.

Španija še ne bo stopila odkrito v vojno. »Slov. gospodar« je poročal, da se je mudil španski notranji minister Suner v Berlinu, odkoder je odpotoval v Rim na daljše posvetovanje z italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano in ministrskim predsednikom Mussolinijem. Pri teh posvetovanjih je šlo za to, da bi stopila Španija proti nagradi Gibraltarja in francoskega Maroka v severni Afriki v vojno ob strani Italije in Nemčije. Španija je kot falangistična (fašistična) in sredozemska država močno povezana z Italijo in Nemčijo, a zaenkrat še ne bo odkrito stopila v vojno proti Angliji, dasi bo s svojim stališčem potrdila in okrepljala vzajemnost z velesilama osišča. Zaenkrat še ni uspelo Španijo povsem zaplesti v vojne zapletitve, čeprav je njen notranji minister Suner odločen nasprotnik An-

Ali Vam je vseeno, če ima Vaš sosed slab ali protiverski časopis? Da se njegovi otroci zastrupljajo s čitanjem opolzkih podlistkov?

gležev iz dobe španske državljanske vojne. Od julija 1936, ko se je začela državljanska vojna in je rdeča vlada razpisala nagrado na njegovo glavo, je potrkal na vrata angleškega poslanštva v Madridu ter prosil za pribežališče, da bi ušel preganjalcem. Angleži pa se niso hoteli zameriti rdeči madridski vladi in ga niso hoteli sprejeti. Od tistega dne je Suner zaklet sovražnik Anglije in spada v protiangleško skupino med vladajočimi španskimi krogi. V Španiji uživa Serano Suner velik ugled. Ni samo notranji minister, ampak je

Italijanska afriška domačinska konjenica

Italijani gradijo letališče v Afriki

»Pusti samokres pri miru!« je mirno dejal Erik. »Ne bova se streljala. Saj sem si že zdavnaj želel, da bi te spet videl.«

Pri tem je vtaknil samokresa za pas.

Navzočih se je zdaj polastila groza. Cev tujčevega samokresa je še vedno zijala proti Eriku.

Mladenič se je bližal korak za korakom. Prizor je bil skrajno napet. Možje so pridrževali dih. Stari Garnett, ki je bil vaje krvavih prizorov, je zmajeval z glavo. Marija se je tresla. Najraje bi skočila pred Erika in ga z lastnim telesom krila, a noge so ji bile težke ko svinec.

Medtem se je Erik ustavil pred tujcem. Nepremično je zrl v njegove oči. Tujec je vzdržal pogled.

Minulo je nekaj trenutkov. Mladeniča sta si molče stala nasproti. Tujec je še vedno meril na Erika.

Navzoči so se nekoliko sprostili. Iz nenavadnega vedenja so sklepali, da si nasprotnika nista tuja in so bili prepričani, da Erikovo življenje ni v nevarnosti.

»Že mesece si želim, da bi spet videl tvoj obraz!« se je oglasil Erik.

»Ne dotakni se me!« je hlastno odvrnil tujec.

Pri tem se je bliskovito obrnil, da bi zbežal, toda Erik je bil prav tako nagel. Z levico ga je zgrabil za desnico, v kateri je držal samokres, z desnico pa mu je strgal ruto z obraza.

Vaš sosed nima nobenega časopisa. Kaj boste storili?

tudi namestnik ministrskega predsednika, glavni steber nacionalistične (falangistične) stranke in svak ter prijatelj državnega poglavarja generala Franca.

Znatne spremembe angleške vlade. Radi bolehnosti in starosti je odstopil bivši ministrski predsednik Chamberlain, ki je bil v Churchillovi vladi predsednik tajnega sveta in podpredsednik vlade. Chamberlainov odstop je sprožil dalekosežno preosnovo celotne angleške vojne vlade. Med novimi ministri ni niti eden star 60 let in so same ugledne osebnosti političnega in gospodarskega življenja. Novi notranji minister je 52 letni socialistični vodja Morrison. Novi predsednik tajnega sveta je 58 letni John Anderson. Andreo Duncan, ki prevzame ministrstvo za oboroževanje, se je že izkazal kot trgovski minister. Novi trgovski minister kapetan Olliver Lyttleton je že od začetka vojne vodja urada za nadzorstvom nad nakupom kovin. Splošno prevladuje mnenje, da je Churchill z novimi spremembami svojo vladu znatno ojačil in pomladil.

Katoličani na Poljskem. Položaj katoličanov v tistem delu Poljske, ki so ga zasedli boljševiki, postaja iz dneva v dan težji. »Osservatore Romano«, glasilo Svete stolice, poroča, da katoličani doživljajo vedno hujši pritisk. Duhovniki morajo plačati mnogo več davkov kot drugi državljani. Najemnine je zanje osemkrat večja kot za druge ljudi. Cerkvam so boljševiki predpisali tako visoke davke, da jih verniki ne bodo več dolgo zmagovali. Cerkve, ki ne plača predpisane davka, pa se oblastveno zapre. Tako bodo boljševiki brez krvavega nasilja dosegli to, kar hočejo, da se namreč cerkve zapro in preneha vse bogoslužje.

Mehiška katoliška mladina se je začela živahnije gibati. Framasoni in komunisti, v bratski slogi združeni, so hoteli napraviti iz Mehike državo brezbožnikov. Ker se je katoliško ljudstvo uprlo proti tej nameri, se je uprizorilo krvavo preganjanje katoličanov in zlasti njihovih duhovnikov. Ko so združeni sovražniki katolicizma uvideli, da z nasiljem, čeprav je trajalo več let, ne morejo vere za-

Po pogosti nosečnosti morejo žene z dnevno redno uporabo pol kozarca naravnega »Franz-Josefove« gorenke vode, zaužite na tešče, z lahkoto doseči izpraznjenje črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josefova« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočena in se dobiva povsod.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35

V sobi je zavladalo splošno začudenje. Navzoči so zagledali temnorjav dekliški obraz.

»Dober večer, Anita!« je porogljivo pozdravil Erik. »Oprosti mi mojo nevljudnost! Prepričati sem se hotel o resničnosti tega, kar govorijo na Zapadu: da si se končno veljavno pridružila živinskim tatovom!«

Anita Orloga se je tresla od jeze in razburjenosti. »Poplačal mi še boš to osramotitev!« je zasikala. »Maščevala se bom!«

Bila je kakor divja mačka. Oči so se ji v onemogli jezi zlovesče svetlikale. A vkljub vsemu je bila lepa in navzoči skoraj niso mogli verjeti, da se v njej skriva kaka zloba.

»Do maščevanja imaš pravico!« je odgovoril Erik. »Vprašanje pa je, ali boš imela zanj priliko. Zdaj bi te lahko prijel in izročil oblasti, a tega ne bom storil, ker si ženska. In tudi vem, da preživi tvoji ljudje zunaj. Pojdi mednje!«

Ko si je hotela Anita spet zakriti obraz, je dodal smehljaje:

»Možje so že videli tvoj obraz. Čemu si ga torej spet zakrivaš ko kaka egiptovska kneginja?!«

Anita ga je še enkrat strupeno pogledala, potem pa naglo izginila. Zunaj je bilo temno, tako da je lahko precej neopaženo zbežala.

Po Anitinem odhodu so možje posedli in živahno

tretji in Boga pregnati iz src mehiškega ljudstva, so prenapeti lok znatno zrahljali. Zaprte cerkve so se zopet odprle. Duhovniki in redovniki so se začeli vračati. Državna šola pa je tudi odslej ostala brezverska, kakor je bila prej. Ljudstvo bo moralo zastaviti vse svoje sile, da bo to najvažnejšo prosvetno ustanovo države, šolo, iztrgalo socialistom in komunistom iz rok. Medtem pa se katoliški starši in

resnični prijatelji mladine trudijo, da s krščansko organizacijo rešijo mladino preteče brezverske poplave. Katoliška mladinska organizacija naglo raste. Po najnovejši statistiki imajo verska društva mehiške mladine že 1.300.000 članov. Pol milijona jih je vpisanih v apostolat molitve, pol milijona pa med euharistične križarje. Iz obnovljene mladine bo sčasom vstala obnovljena Mehika.

Letalstvo od svetovne vojne do danes

Letalstvo v svetovni vojni

Modernemu vojnemu letalstvu je položila temelj svetovna vojna, ki je iz neoboroženega izvidnega letala, katerega moremo po vsej pravici imenovati zarodno celico vojnega letalstva, razvila več povsem različnih vrst letal.

Ob koncu svetovne vojne že poznamo razliko med letali za bližnji in daljni izvid ter topniškimi izvidniki. Prav tako poznamo tudi že bojna letala, katerih naloga je bila napad v nizkem letenju s strojnimi in lahkiimi bombami na sovražne položaje ali pa premikajoče se pehotne in motorizirane kolone. V letu 1915. se pojavi bombno letalo, pri katerem je bila že takrat največja pažnja posvečena vzdržanju s pogonsko silo na velike razdalje in visoki nosilnosti. Ob koncu leta 1914. se rodi lovsko enosedelno letalo za borbo proti nasprotnim izvidnim letalom. Poznamo že tudi pomorsko letalstvo s tremi najvažnejšimi vrstami: izvidnikom, bombnikom, odnosno torpednim letalom ter lovcom.

Tri skupine povojnih letal

Po vojni je razvoj vojnega letala zelo hitro napredoval in je iz priprostih začetkov ustvaril novo, najnevarnejše orožje, ki danes ni več pomožno sredstvo vojske in mornarice kot v svetovni vojni, temveč je samostojen del vsake oborožene sile.

V razdelitvi modernega vojnega letalstva poznamo danes tri skupine:

a) bombno letalstvo kot napadalno sredstvo, sestavljeno iz bombnikov, ki prenašajo vojno v zaledje in delujejo samostojno in neodvisno od kretanj vojske in mornarice;

b) lovsko letalstvo kot obrambno sredstvo, sestavljeno iz lovskih letal, ki imajo nalogo preprečevati napade sovražnih bombnikov;

c) združeno letalstvo, ki ga tvorijo vse tiste zračne sile, ki so določene za sodelovanje z vojsko in mornarico. To so izvidna letala, bojna letala ali letala za napadanje v nizkem letenju, letala za prevoz čet, letala za zvezo in letala za več svrh.

razpravljali o dogodkih, katerim so prisostvovali. Največ so se pogovarjali o skrivnostni Aniti, Rogerju in Eriku. Anito so pomilovali, ker so smatrali, da je po nesreči zašla v razbojniško družbo. Rogerja so obsojali, in sicer zaradi grdega vedenja nasproti Mariji ter zaradi strahopetnosti; takoj v začetku pretepa je bil namreč izginil ko kafra. Erik pa je zrasel v njihovih očeh v nedosegljivega junaka.

8.

Marija je sedela za točilno mizo. Prizori, katerim je bila priča, so jo tako razburili, da se je vsa tresla. Bila je blede in oči je imela zaprte, ko da bi dremala.

Erik je pristopil k deklici. Molče jo je vzel v naročje in jo nesel iz hiše, ker je vedel, da je potrebna svežega zraka. Marija se ni branila. Desno roko je ovila okrog mladeničevega vratu in se je dala mirno nesti. Živci so ji bili tako popustili, da se ni prav zavedala, kaj se z njo godi.

Mladenič se je podal na dvorišče. Ob ograji so rasle nizke vrbe. Erik se je ustavil pod njimi. Veje, s katerimi se je vetrič poigraval, so rahlo božale Marijo po obrazu. Deklica se je šele zdaj prav zavedla. Nekam preplašena se je izvila iz mladeničevega naročja.

Mesec, ki se je prej skrival za oblaki, se je zdaj rešil temne zaves in je s svojim sijem posrebril vso

Tri vrste bombnih letal

Bombno letalstvo tvorijo posebna letala, ki jih imenujemo bombnike in jih z ozirom na naloge delimo v lahke, srednje in težke. K njim spada tudi posebna vrsta bombnika, ki je v Španiji in v nemško-poljski vojni pokazal svojo izredno ubojno silo, to je strmoglavec. Moderni najtežji bombniki pa morejo zaradi svojih izrednih letelihih sposobnosti vršiti poleg dnevnih tudi nočna letenja.

Lahki bombniki

Lahki bombniki služijo za napadanje ciljev, ki so v majhni oddaljenosti od fronte in jih rušijo z bombami srednjega kalibra. Ker je prav v takih odsekih najčešče računati z zračnimi borbami in močnim delovanjem protiletalskih orožij, morajo razpolagati lahki bombniki poleg velike brzine z velikim vrhuncem vzpona, z izredno okretnostjo in močno oborožitvijo. Lahki bombniki so večinoma enomotorni, v zadnjem času pa se vedno česče uvajajo dvomotorna letala z dvema ali tremi člani posadke. Brzina modernega lahkega bombnika znaša do 500 km na uro, nosilnost pa se giblje med 250 do 500 kg.

Srednji bombniki

Srednji bombniki napadajo cilje, ki leže globlje za nasprotnikovo fronto. Srednji bombniki nosijo s seboj bombe večjega kalibra. Tudi za to skupino bombnega letala je važna velika brzina vzpona in močna oborožitev. Ob vsem tem pa se pojavlja še potreba velikega vzdržanja s pogonsko silo. Moderni srednji bombniki so z redkimi izjemami vsi dvomotorni tipi s tremi do štirimi člani posadke. Brzina se giblje med 400 do 450 km na uro in nosilnost med 500 do 900 kg.

Težki bombniki

Težki bombniki so letala, ki nosijo preko 1000 kg bomb, med temi bombe najtežjega kalibra. Služijo za napade daleč v globini nasprotnikovega ozemlja in usmerjajo svoje napade predvsem na velika industrijska naselja. Velika nosilnost in visok vrhunec vzpona sta

odkar se radij pridobiva, majhne, če upoštevamo, da se zaradi razpadanja zmanjša vsebina radija na polovico šele v 1580 letih.

Nazadovanje ledenikov. Byrdova antarktična odprava je ugotovila, da ledeniki v teh krajih

Neki udeleženec te odprave razlaga ta pojav ne s tem, da bi postalo v Antarktidi morda topleje, temveč baš nasprotno s tem, da temperatura tam v zadnjih letih pada. Baš hudi mraz zavira nastajanje ledenikov. Ledeniki »živijo« od snega, a če je mraz tako hud, da ne nastanejo več snežni meteži, tedaj mora ledenik tako rekoč gladovati in požirati samega sebe. Isti pojav so med ostalimi tudi opazovali v severnem polarnem pasu.

nujna in zahtevata veliko brzino, kajti velika brzina ne samo, da olajša nenadni napad, temveč tudi marsikdaj predstavlja rešitev na bgu pred protiletalskim orožjem in sovražnimi lovskimi letali. Težki bombniki razpolagajo z zelo močno oborožitvijo. Težki bombniki so dvo- ali štirimotorni, z nekaj izjemami tudi trimotorni. Povprečno se gibljejo brzine težkih bombnikov od 380 do 500 km, letijo lahko 1000 do 3000 km, nosilnost pa večinoma 2000 do 2200 kg. Posadko tvori štiri do pet mož.

V zadnjem času pa so se pojavili tako imenovani »veliki bombniki«, ki morejo nositi do 4000 kg eksploziv, razpolagajo z brzo preko 450 km na uro ter prevozijo razdalje do 4000 km.

Iz Amerike pa poročajo, da so tam sestavili »leteče trdnjave«, vendar pa podrobnosti o teh letalih še niso znane. Razumljivo pa je, da bodo te »leteče trdnjave« v vsem prekašale opisane vrste letal. Govorijo, da bo Anglija dobila od Amerike v najkrajšem času 30—50 »letečih trdnjav«.

Bombniki so opremljeni s sprejemnimi in oddajnimi radijskimi aparati

Vsi moderni bombniki so opremljeni s sprejemnimi in oddajnimi radijskimi aparati in z vsemi mogočimi drugimi aparati. Vodnik letala se lahko brezčimnim putem pogovarja z zemljo in od tam prejema navodila, kam naj usmeri svoj polet ali od kje mu grozi nevarnost.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Dobra krščanska mati umrla v Rušah. Pred zadnjo nedeljo smo položili k večnemu počitku dobro Oberčevo mamo komaj v 59. letu starosti. Po triletnem trpljenju, skoraj vedno prikovanu na bolniško posteljo, jo je Vsemogočni poklical k sebi. Pred par leti so ji deroči valovi Drave odnesli sina. Tega ni mogla nikoli preboleti. Bolezen jo je vrgla na bolniško posteljo, dokler sama ni odšla za sinom uživati plačilo. Dobri krščanski materi in naši dolgoletni naročnici naj bo Bog usmiljen!

Smrt gojenke Dekliškega krožka. Smrtna kosa je iztrgala iz naših vrst vrlo gojenko Pečnik štefko iz Rošnje pri št. Janžu na Dravskem polju. Po kratki a mučni bolezni nas je zapustila. Kako je bila priljubljena med nami, pričča spremstvo na zadnji poti. Spremljale so jo gojenke in druge deklice v belih oblekah, zastopstvo mladenk in članic v krojih ter vsa šolska mladina z učiteljstvom. Nosile so jo tovarišice. Šolarji so ji na domu in ob grobu zapeli v slovo. — Želim Ti, draga sestra, naj Ti bo zemljica lahka in Bog obilen plačnik! — Ostalim, predvsem materi, ki je izgubila že drugo oporo (pred par leti ji je namreč utonil mož), sestricam in gojenkam, ki za njo žalujejo, pa izrekamo sožalje!

Smrt dobrega očeta pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. V Gospodu je zaspal po dolgi bolezni Pepelnik Janez v župeči vasi. Bil je blag človek, skrben mož in oče, ki je z veliko vdanostjo prenašal križe življenja in bolezni. Zapustil je žalujočo vdovo in dva nepreskrbljena otroka. Bog mu bodi bogat plačnik!

Umrl je mož, kakršnih je malo. V starosti 83 let je umrl v Črešnjevcih pri Gornji Radgoni daleč na okoli znani in spoštovani posestnik Zemljič Jožef. Mnogo let je bil priden gospodar na svojem vzorno obdelanem posestvu. Bil je skoz in skoz veren in narodno zaveden, kar pričajo mnogi katoliški listi, ki prihajajo v njegovo hišo. Prav tako je tudi svoje otroke vzgojil v strogo katoliško-narodnem duhu.

Tudi posledica vojne. Na obali Tihega oceana rastejo v Severni Ameriki smreke in jelke, ki dajejo najboljši les za letala. Naravno, da so začeli gozdove na debelo izsekavati. In kar je najznačilnejše, posekajo tudi mnogo dreves, ki za tehnično predelavo niso dovoljna. Le povprečno sedem odstotkov lesa je uporabnega. Torej mora past sto dreves, da dobe izmed njih sedem dobrih debel. In drevesa potrebujejo 250 let, da dorastejo za sečnjo!

V svileni obleki na delo gredo japonske delavke. Tudi državni uradniki so dobili svilene obleke, pa pismonoše in stražniki. Japonske pisemske znamke so tiskane na svilo. To pa zato, da spravijo na trg blago, ki ima zdaj premalo odjemalcev.

okolico. Marija in Erik sta se spogledala. Deklica je bila blede in je drhtela. Mladeniču pa je bilo toplo pri srcu. Čutil je sicer, da Marija nima gorkih občutkov do njega, a to ni ohladilo njegove ljubezni.

»Hvala lepa!« je zašepetala Marija. Velike oči je upirala v Erika, toda iz njih je zrla topa odsotnost, kar je mladeniča še bolj prepričalo v slutnji, da v njenem srcu zanj ni prostora.

Erikov pogled je bil otožen. Marija je to opazila, toda ostala je hladna. Obrnila se je v stran in rekla:

»Pojdite nazaj v gostilno. Povsod je že mir. Prijatelji vas gotovo čakajo.«

Erik se je trpko nasmehnil.

»Nimam prijateljev! Zase živim. Možje, ki so v gostilni, so pošteni, zato je razumljivo, da so se postavili zoper lopove. Sicer pa, če dovolite, se jim grem zahvalit.«

»Lahko storite, kar hočete!«

»Vem. A to sem hotel povedati, da bi vi počakali na moj povratek. Nekaj zmot bi rad razpršil, zato prosim za razgovor. Takoj se bom vrnil!«

Marija je hotela odgovoriti, da je vsako objasnjevanje nepotrebno, toda Erik je že odhitel.

Možje so bili še zbrani. Garnett je ravno postavil svečo na njihovo mizo. Erika so sprejeli z veseljem. Ker

Nadalje je bil soustanovitelj posojilnice, gornjeradgonskega bralnega društva ter dolga leta občinski odbornik. Ob obilni udeležbi sorodnikov, prijateljev in znancev smo ga 5. septembra pokopali na šentpeterskem pokopališču. Pri odprtem grobu se je najprej poslovil v prelepih besedah domači gospod župnik. Slednjič pa je vzel slovo od rajnega še sedanjí ravnatelj posojilnice g. minister Snoj. Počivaj v miru v prelepi zemlji slovenski, ki si jo ljubil z vsem srcem!

Duhovnikova mati umrla. Prejšnji teden je nezgodna smrt v Črensovcih v Prekmurju pretrgala nit življenja Ani Törnar, posestnici in materi salezijanskega duhovnika v Črensovcih. Pokojnico je že dalj časa mučila zavrtna bolezen, a jo je Bogu vdano prenašala do smrti. Bog ji daj nebesa, a preostalim naše sožalje!

Vzorna učiteljica in vzgojiteljica umrla pri Sv. Andražu v Haložah. Zapustila nas je močna žena, zlata mamica, vzorna učiteljica in vzgojiteljica, gospa Ema Vobič, roj. Trstenjak. Ni še minilo leto, kar sta ji umrli sivolasa mati in sestra Marija, ki je v Ptujju več ko 20 let prenašala strašno trpljenje s svetniško vdanostjo in so ob njeni smrti preteklo zimo govorili kakor o pravi krščanski mučenici. Tudi naši dragi Ema je Bog naklonil podobno grenki kelih trpljenja. V 36. letu vestnega in zvestega službovanja je hudo zbolela. Pol leta je nosila težki križ nadvse hude bolezni. Opešale so ji ledvice, prebavni organi in srce. Dne 30. septembra ob 17 je v mariborski bolnišnici vsa Bogu vdana v Gospodu zaspala. Bila je vneta častilka božjega Srca, žalostne Matere božje, sv. Jožefa in Male Terezike. In sedaj bo v tem lepem Marijinem rožnovenskem mesecu, tako bogata na dobrih delih, lahko obhajala god sv. Terezike in prvi petek! Tukaj na zemlji ni dočakala zaprosenega miru in pokoja. Sedaj pa trdno upamo, da je Gospod svojo zvesto služabnico pozval na večni mir in pokoj v nebesa. Tam ni več trpljenja ne žalovanja... Bog je obrisal vse solze iz njenih oči... In to ji voščimo in želimo vsi, ki smo si dobri bili. — Blaga Ema! V nebesih boš nadalje-

Kratke tedenske novice

V Makarski v Dalmaciji je umrl 98 letni Mijo Madonič, ki je bil zadnji še živeči borec iz bitke pri otoku Visu leta 1866., v kateri je premagal admiral Tegethoff italijansko mornarico.

Naša vlada je izdala zakon, po katerem bo omejeno število študirajočih judovskih dijakov na vseučiliščih.

Po zasedbi Sedmograške okrepljena Madžarska šteje blizu 13 milijonov prebivalcev in lahko postavi v primeru vojne 1.300.000 mož pod orožje.

Madžari in Romuni drug drugega napadajo po radiju in drug drugemu očitačo nasilstva nad manjšinami.

Okoli 15.000 nemških vojakov je vkorakalo v Romunijo, da bodo zavarovali petrolejske vrelce in bodo tvorili jamstvo Nemčije za varnost Romunije.

Mussolini se mudi na pregledu severnih italijanskih čet, ki so nastanjene v Piemontu, po Lombardiji ter Benečiji.

Italija je vzel iz prometa nikljaste kovance in je dobila s tem 160 ton niklja, katerega bo uporabila v letalske svrhe.

Po odločbi Nemčije bo smela imeti Francija 100.000 mož broječo vojsko s 4000 častniki. Ta armada bo sestavljena samo iz prostovoljcev, ki bodo služili 12 let.

Zadnjo nedeljo je bilo v Varšavi, leto dni po vkorakanju nemških čet v poljsko glavno mesto, otvoreno popolnoma prenovljeno nemško gledališče.

Predsednik irske vlade De Valera je izjavil, da je pripravila Irska dva milijona mož za obrambo svoje neodvisnosti in nevtralnosti.

Angleške oblasti bodo izdajale za zaklonišča v podzemeljskih železnicah in za javna zaklonišča posebne izkaznice, katere bodo na razpolago ženam, otrokom in delavcem.

Za napade na London se poslužujejo Nemci letal, katera so brez pilotov in jih vodijo s pomočjo elektro-magnetičnih valov iz daljave — tako sodijo Angleži.

Pretekli teden so Angleži pripeljali na otok Malto velika ojačenja. Malta je otok v Sredozemskem morju južno od Italije.

Anglija bo skoro dokončala posebno zračno obrambo, ki bo onemogočala sovražniku nočna bombardiranja.

Rusija je imela zadnje čase velike manevre, ki so segali od Črnega do Baltičkega morja. Udeleževal se jih je vojni minister maršal Timošenko. Zadnji manever je bil v leningrajskem okrožju.

Amerika gradi trimotorne bombnike z 2500 konjskimi silami. Posadka bo štela 12 ljudi. Novi bombniki bodo nosili 18 ton bomb.

Prvi bataljon ameriških padalcev je bil osnovan v Fort Benigu v severnoameriški državi Georgiji. Bataljon šteje 500 mož.

Ako bo vodila Amerika vojno v Tihem oceanu, bo posegla Japonska v vojno na Atlantskem oceanu. Če se bo pa vmešala Amerika v evropsko vojno, bosta Nemčija in Italija sodelovali z Japonsko na Tihem oceanu — tako izjavljajo Japanci.

so mislili, da so se nasprotniki zunaj poskrili, so se nekoliko bali zanj.

»Možje,« je glasno zaklical mladenič, »prav lepa hvala za vašo pomoč!«

»Nič se ne zahvaljuj!« je odvrnil najstarejši zlatokop, ki je bil nekaj vodja družbe. »Kar smo storili, je bila naša dolžnost.«

»Trd fant si!« je pripomnil drug mož. »Ponosni smo lahko, da smo ti smeli pomagati.«

»Hvala lepa! Zdaj pa me oprostite za nekaj časa. Neko zadevo moram urediti. Potem se bom spet vrnil.«

Že je odhitel. Dva-, trikrat je skočil in je bil na prejšnjem mestu. Doživel je razočaranje. Marije ni našel. Nekaj časa je mrko gledal okrog sebe in čakal. Nazadnje pa se je vrnil k možem v pivnico. Za vsakega je naročil vrček piva. Možje so izpili, potem pa so se drug za drugim podajali k počitku. Ker niso imeli denarja za posebne sobe in postelje, so si postlali kar na tleh gostilniške sobe, drugi pa so se zlekli po klopeh.

Erik je bil kmalu sam buden. Sedel je za mizo. Podprl je brado z dlanmi, uprl komolce v mizo in tako strmел v temno noč. Razmišljal je o dogodkih tega večera. Nazadnje so se mu misli ustavile pri Rogerju. Izginil je, ko da bi ga zemlja požrla. Ta lopov si je prisvojil Rajski dol, čeravno je vedel, da že ni brez lastnika.

(Dalje sledi)

vala svoje vzgojno in apostolsko delo še vse bolj uspešno kakor tukaj na zemlji. Kakor sv. Terezika boš na nas vse trosila cvetje svojih uslišanih prošelj. Na vse: na tako hudo preskušaneža moža, na osirotele otroke in sorodnike, na neštete učence in učenke, na vse svoje ljube znanke. Z besedo in zgledom si nam vsem kazala pravo pot v nebesa, sedaj nam še od božjega Srca izprosi milosti, da bi hodili po Tvojih stopinjah, tako znali trpeti ko Ti in tako blaženo umrli ko Ti! Enkrat si izrazila pri mojem obisku željo: »Domov, domov bi rada!« Sedaj si doma! Pri Bogu si v nebesih! Prosi, da pridemo za Teboj! Na srečno in veselo svidenje!

Smrt marljive učenke. Nemila usoda je za vedno iztrgala cvetko iz frankolovskega Marijinega vrta in s tem prizadejala nezacejivo rano ugledni Ulipijevi družini v Bukovju pri Frankolovem. V sredo, 25. septembra, ob desetih smo jo pospremili na zadnji poti. Pogreba se je polnoštevilno udeležila šolska mladina in učiteljstvo ter tudi odrasla mladina in sosedi. Tako lepega pogreba Frankolovčani še nismo videli. Vsaka šolarka je nesla v sprevidu lep šopek, tako da je bilo vse ena sama roža. Pogrebne obrede je opravil pokojničin g. katehet Sunčič, šolski pevski zbor pa se je od součenke poslovil s pesmijo. Tako nenadno prizadeti družini naše sožalje!

Dopisi

Slovenjgraški okraj

Stari trg pri Slovenjem Gradcu. Ob poroki Ivana Goloba, p. d. šteklja, iz Grajske vasi pri Starém trgu in Francke Brusnik, p. d. Ravnjakove, s Sel je nabral Valentin Brložnik, p. d. šular, veleposestnik na Selah, 50 din za novo bogoslovje v Mariboru in 180 din za cerkev na Selah. Ko želimo novoporočencema vso srečo, izrekamo srčno zahvalo nabiratelju in vsem darovalcem. Bog povrni tisočero!

Dravska dolina

Selnica ob Dravi. Pozdravljen, novi gospod župnik! Preteklo nedeljo smo tako klicali svojemu dosedanjemu g. kaplanu Janezu Čoklu, ki je ta dan postal naš župnik. Svoje veselje smo pokazali prav iskreno že na predvečer, posebno pa še na slovesni dan. Pred vstopom v cerkev ga je pozdravil g. župan Urbas, učenec in učenka iz ljudske šole, zastopniki Slovenskih fantov, gasilske čete, Rdečega križa. G. dekan in stolni ter mestni župnik Umek je novemu g. župniku izročil župnijo ter mu pridigoval. Slovesnosti so se udeležili župnikovi starši, sorodniki, med njimi tudi g. p. Odilo, gg. duhovniki iz sosednjih župnij in posebno iz Maribora. Popoldne so prišli pozdravit novega g. župnika tudi g. okrajni načelnik dr. Šiška, g. polkovnik Peter Kiler, g. podžupan Žebot in drugi. G. Čokl je vztrajen delavec na našem prosvetnem polju. Kot kaplan v Hočah je povečal in uredil prosvetni dom in kot kaplan v Selnici je sezidal povsem novega, ki je gotovo najlepši spomenik njegovega kaplanskega dela v tej sedaj njegovi fari! Tudi »Slov. gospodar« mu želi na tem novem službenem mestu mnogo božjega blagoslova!

Dravsko polje

Hoče-Sv. Mihael-Razvanje. Naš kraj je imel zelo lepo in redko slovesnost ob priliki blagoslovitve zvonov pri prenovljeni cerkvici, ki so bili poško-

Ali si upate pridobiti »Slovenskemu gospodarju« vsaj enega novega naročnika?

Vremenske prilike ter zdravstvene in socialne razmere po naših krajih v teku stoletij

Lanska huda ter dolgotrajna zima in še bolj glede vremena izredno leto 1940., ki nam grozi s pomanjkanjem, nas sili, da pogledamo glede raznih vremenskih, gospodarskih in zdravstvenih prilik nazaj v zgodovino. Ta pogled nam naj služi v tolažbo in naj malodušne napolni z zaupanjem, da slabim letom ter letinam sledijo dobra in na pridelkih bogata leta.

Kratek pregled sedmih stoletij

Za vlade Karla Velikega je spomladi leta 792. po dolgotrajnem deževju nastala pri nas velika povodenj, v kateri je utonilo mnogo ljudi in živine. Sava in Drava sta poplavlili mnogo polja in potem, ko je voda otekla, so razpadajoča trupla ljudi in živine okužila zrak, kar je povzročilo kužne bolezni.

Radi prepogostega deževja je bilo malo žita in sadja, in še to je večidel segnilo v shram-

bah. Nastala je strašna draginja in celo bogati ljudje so od lakote umirali.

Prav tako nerodovito je bilo leto 820. Leta 860. je bila tako huda zima, da je okoli Benetk morje zmrznilo in so ljudje blago po ledu v mesto vozili.

Leta 872. so prišle iz vzhodnih dežel koblice, dolge in debele kakor moški palec; imele so široke gobce in po dva, kakor kamen trda zoba, s katerima so lahko najtršo drevesno skorjo oglodale, pravi zgodovinar. Napadale so Kranjsko, Koroško, Štajersko in Avstrijo ter se v gostih rojih, ki so zatemnjevali sonce, prepejavale iz kraja v kraj ter požrle vse, kar je bilo zelenega.

Pojavila pa se je nato močna burja od severa ter jih spihala v reke in potoke, ki so jih potem splavile h kraju; smrad gnijočih koblic je okužil zrak, nastale so kužne bolezni med ljudmi in živino.

Od leta 880. do 883. so zabeležene samo slabe letine in hude zime, draginji in lakoti se je pridružila še kuga, da so v eno jamo zakopali po dva in celo več mrtličev.

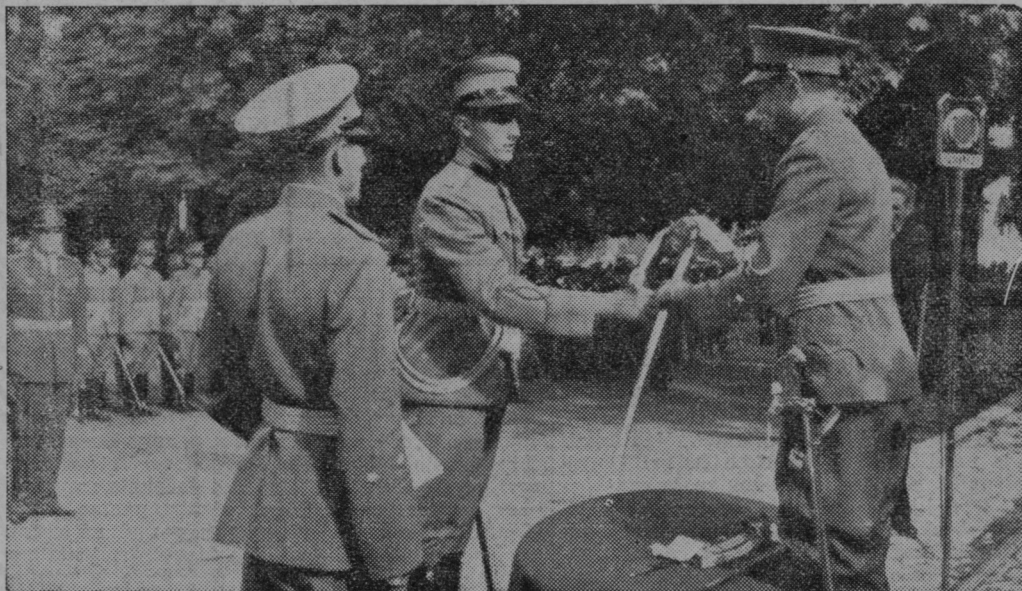
V sveti noči leta 993. je nastala taka svetloba, da se je videlo kakor podnevi; nato pa

kvenega ključarja g. Rota s sinom, hiša bivšega g. župana Korošca ter fantje in dekleta so s svojo požrtvovalnostjo doprinesli k cerkveni obnovi svoj del. Posebno pa smo hvaležni g. županu Antonu Verniku iz Hoč ter g. podžupanu Onič Matiji iz Razvanja za veliko razumevanje in podporo pri tem delu. Želimo, da bi zvonovi vsemu prebivalstvu oznanjali veselje in radost ter jih tolažili ob času žalosti.

Št. Janž na Dravskem polju. Že nekaj časa opazujemo, da postajajo stopnice na cerkveni kor med pozno sv. mašo vedno bolj žive in glasne. Čudno se nam to zdi. Saj je tam le les, toda kljub zaprtim durim prihajajo ven različni moški glasovi. Dognali smo, da sede na teh stopnicah starejši možje med 40. in 60. letom. Upamo, da ne bo več prilike za pritožbo... — Fantovski odsek je imel 15. septembra redni občni zbor. Poročilo odbora je bilo sprejeto z velikim zadovoljstvom. Izvoljen je bil nov odbor s predsednikom Francem Klasincem, tajnikom in blagajnikom Antonom Gerenčnikom; načelnik je Al. Šibila, vodja naraščaja pa Franc Radolič. Okrožje je zastopal brat Kebrič. — Dekliški krožek pa je imel občni zbor v nedeljo, 22. septembra. Novi odbor vodi predsednica Roza Greif, načelnica je Marija Kaube, voditeljica naraščaja je Roza Selinšek, tajnica in blagajničarka Marija Tement. Bog blagoslovi delo obeh odborov za vzgojo mladine!

Slovenske gorice

Št. Ilj v Slov. goricah. Dne 8. septembra, na Marijin praznik, je priredil naš Fantovski odsek in Dekliški krožek lepo akademijo z raznimi točkami. Dne 11. septembra je imel FO občni zbor, DK pa ga je imel 22. septembra. Pri tem občnem zboru je naš g. župnik Anton Ravšlj lepo pohva-

Knez namestnik Pavle odlikuje najboljšega gojenca beogradske vojne akademije s častno sabljo

je sledila tako ostra zima, da so ljudje zobje šklepetali, pravi zgodovinar Valvazor. Isti zgodovinar navaja, da je bilo leto 1186. zelo ugodno: drevje je vzcvetelo že februarja, v maju je bilo zrelo že vse žito in avgusta je bila opravljena vsa trgatve, kakor tudi pospravljeni vsi poljski pridelki. Vsega je bilo v obilici. Toda naslednji dve leti ste bili toliko neprijaznejši. Zima je trajala tja do Binkošti in trgatve je bila šele okrog Božiča. Naslednje leto 1189. pa so se pojavile razne bolezni, ki jih tudi takratni zdravniki niso spoznali.

Leto 1194. pa je prineslo povodnji, ki so zasule polja in pašnike; pogosti požari so uničili kar po cele vasi, po poljih je zagospodaril raznovrsten mrčes, kuga in lakota pa sta pomorili mnogo ljudi. Dve leti na to so ljudje spet mrli od lakote, povzročene po kobilicah, ki so prišle iz Ogrskega, kakor tudi radi živinskih kuge.

Leto 1201. je poteklo v znamenju hudih potresov. Najhujši je bil 4. maja; trajal je skoro pol ure, tako, da so se podrle mnoge cerkve in zrušilo veliko število hiš, ki so pokopale mnogo ljudi. Tako se je zrušil stolp vitanjskega gradu in terjal osem človeških žrtev, med nji-

lil g. kaplana za dobro vodstvo šentiljske mladine, ki šteje lepo število članov, članic, mladcev in mladenk ter še majhnih dečkov in deklic. — Dne 22. septembra se je poslovil od nas g. kaplan Štefan Čergulj. Odšel je na Prevalje na Koroško. Poslovil se je od njega g. župnik z lepimi besedami, v imenu FO se je pa poslovil od g. kaplana predsednik Maksim Sevšek, v imenu DK pa Dragica Svati.

Ptujsko polje

Sv. Marjeta niže Ptuj. Pretečeni teden smo imeli to leto že četrto povodenj Pesnice. Vendar take višine ni dosegla ko prejšnje in zato tudi ni naredila tolikšne škode. Pri vasi Oslušovci sedaj popravljajo jez, ker je bil prejšnji iz prodca, sedaj dovažajo ilovnato zemljo. Če bo to boljše in cenejše, zelo dvomimo. Zato so pa šaljivci raztrosili govorico, da v Oslušovcih »Pesnico butajo«, da imajo že tri »rinke«. — Ker so sosedni župljani Markovčani in pa Velikonedeljčani zaposleni z napeljavo elektrike, so se tudi Šmarjetčani začeli s tem vprašanjem resno baviti. Pa pravijo, da če Bog da, bodo tudi oni imeli elektriko, četudi nekaj pozneje. Res bi ne bilo častno za Sv. Marjeto, če bi mi tega ne zmogli, kar je mogoče našim sosedom. — Ljudje se tudi nekaj odpravljajo v trgatav ta teden. Se menda bojijo, da bi ne bil mošt presladek, ako bi še kak dan obsijalo sonce itak zelo redke grozde po goricah...

Slovenska Krajina

Murska Sobota. Preteklo soboto, 28. septembra, so književniki umetniškega kluba iz Maribora priredili v naši metropoli literarni večer, katerega je kljub visokemu datumu in deževnemu vremenu posetilo mnogo občinstva. Posebno razveseljivo je bilo ob tej priliki dejstvo, da je prireditel posejtila mladina v prav lepem številu, ki posameznim literatom ni štedila s priznanjem. Književniki so

pred nastopom položili na spomenik starih prekmurskih pisateljev lep venec ter tako počastili spomin svojih pokojnih tovarišev. Nekateri literati so si naslednji dan ogledali zanimivosti Prekmurja. — Zadnje čase so si še nepoznani podleži izmislili kaj neumestne šale. Ob večernih urah imajo navado, da onim, ki odidejo v kavarno ali gostilno in svoja kolesa, odnosno avtomobile pustijo na cesti, prerežejo ali prebodejo gumije in jim tako povzročajo škodo ter neprijetnosti. Njihovo početje je vredno vse obsodbe. Upamo, da jih bodo izsledili ter jih primerno kaznovali, tako da jim kaj sličnega ne bo nikoli več prišlo na misel. — Pri nas se vrši bolničarski tečaj Rdečega križa, ki ga obiskuje 25 žen, odnosno deklet. Na tečaju, ki se vrši dvakrat tedensko, predavajo domači zdravniki. — Našim oblastem se je posrečilo izposlovati, da sezonski delavci iz Nemčije smejo pošiljati v domovino mesečno po 60 mark, torej skoraj svoj celotni zaslužek. Radi te ugodnosti pa je ukinjena dobrot, da bi delavci bili oproščeni carine pri blagu, ki ga kupijo v Nemčiji ter ga nameravajo prinesiti v domovino. — V nedeljo, 29. septembra, se je v prostorih Prosvetnega doma vršil okrožni svet Zveze fantovskih odsekov, pri katerem udeležba radi slabega vremena ni bila polnoštevna. Po okrožnem svetu je bil občni zbor našega okrožja.

Širom Prekmurja. Te dni nas je zelo razveselila vest, da je prosvetni minister g. dr. Anton Korosec nakazal za gradnjo in razširitev obmejnih šol v Prekmurju znesek 90.000 din. Od te vsote dobijo Markovci in Hodoš po 30.000 din, Andrejci, Cankova in Prosenjakovci pa po 10.000 din. G. ministru se za pozornost iskreno zahvaljujemo! — Tudi banska uprava v Ljubljani posveča našemu šolstvu vedno več pažnje in tako je že določen prostor za novi šolski poslopji v Rakičanu in v Bakovcih. — V soboto, 28. septembra, je igralska družina iz Turnišča uprizorila v Soboti Finžgarjevo igro »Naša kri«. V splošnem je prireditev

Poskusil sem

eno in drugo, končno ostanem le pri

„CROATIA“ bateriji

dobro uspela, posebno še, če upoštevamo, da so nekateri igralci, odnosno igralke bile prvič na odrskih deskah. — Letos se ljudje po Goriškem pritožujejo nad škodo, ki jim jo povzroča kožuhar jazbec, ki se je v zadnjem času zelo razmnožil. Lovci bodo morali nekoliko več zanimanja posvetiti tudi njemu, saj se njegova koža dobro prodaja!

Bogojina. Župan naše občine, g. Žižek Ivan, je bil nedavno odlikovan za državljanske zasluge z redom sv. Save V. stopnje. K temu priznanju mu vsi iskreno čestitamo!

Črensovci. Svoječasno smo na tem mestu poročali, da je neka mladenka rodila nezakonskega otroka. Boječ se sramote nedovoljenega spečanja, je otroka odložila v žito, kjer so ga psi raztrgali. Vendar pa je njen greh prišel na dan in je bila prijavljena sodišču. Ker je svoje dejanje storila v

Angleški bombniki

Kanadske čete korakajo po Londonu

mi tokratnega štajerskega ministerjala Hartroda. Prebivalstvo je zapuščalo hiše, prebivalo pod milim nebom ali pa v zasilnih lesenih kočah.

Leta 1254. je nastala po Jurijevem taka zima, da je vse pomrznilo, tako po polju kakor po vinogradih; naslednje leto je zavládala strašna suša in leta 1256. so povodnji uničile večino pridelkov.

V letih 1259., 1261. in 1262. so ljudje trpeli silno lakoto, tako da so ljudje o Veliki noči jedli same repne olupke. V spomin na to leto so potem o Veliki noči poleg drugega jedli tudi repne olupke, tako zvano »alelujo«, kar se je ponekod ohranilo do današnjega dne.

Leta 1270. pa so ljudje umirali od lakote v takem številu, da so jih na mnogih krajih kar brez duhovnika zmetali po več skupaj v eno jamo.

V letih 1306., 1335. in 1338. so zopet gospodarile kobilice v naših krajih tako, da so vse do korenin požrle. Ljudje so se zbirali v procesijah in prosili Boga, da odvrne to strašno nadlogo.

Sploh so bila leta sledečega desetletja slaba. Najhuje pa je bilo v tem pogledu leta 1348., ko je 25. januarja strašen potres po-

končal cele vasi, rušil mesta in razdejal okoli 40 gradov. Celo del gore Dobrača na Koroškem se je podrl takrat in njegov grušč je zajezil Ziljo. Ljudje so govorili, da je to kazen božja za grehe hudobnega plemstva. Pridružila se je tej nadlogi še kuga, imenovana »črna smrt«, ker se je pojavila na človeškem telesu v obliki črnih marog in bul. Pobralla je eno tretjino vsega prebivalstva.

Vremensko zelo čudno leto je bilo 1435. Na dan sv. Pankracija (12. maja) so zamrznilo vode, da so vrane hodile po ledu; o kresu so si ljudje gredli pred cerkvijo roke ob ognju. Šele 30. junija je nastopilo toplo vreme.

Nasprotno pa je bila leta 1473. takšna vročina in suša, da so se vžigali gozdovi, vsahnili studenci in potoki; ponekod so vodo prodajali za drage denarje, pač pa so toliko bolj tekle solze radi turške nadloge — pravi zgodovinar.

Tako bi bilo v teku sedmih stoletij 65 let izredno poraznih za naše gospodarstvo v srednjem veku.

Novi vek

Dasi tudi v novem veku ni bilo našemu človeku prizanešeno z raznimi vremenskimi nadlogami — saj v teku treh stoletij beležijo

razni časovni zapiski kar 60 črnih let! — vendar lakota ni bila več tako pogost pojav, odkar so v naše kraje prinesli tri izredno koristne kulturne rastline: ajdo, krompir in koruzo.

Ajdo so prinesli iz Azije Turki, ki so jo posredovali Grkom, ti pa Italijanom, od teh pa smo jo leta 1522. dobili mi.

Prvi krompir je prišel k nam leta 1586. Njegova domovina je Amerika. Spočetka ga pri nas niso nič kaj obražali. Vsak podložnik je dobil od svojega zemljiškega gospoda po šest semenskih krompirjev zastonj, a mnogi so bili tepeni, ker ga niso hoteli saditi in šele okoli leta 1740. se je pri nas krompir udomačil, a še tudi v tej dobi mu ni manjkalo nasprotnikov!

Tretja kulturna dobrina je koruza, ki jo je leta 1713. cesar Karel VI. ukazal saditi in jo oprostil vsake desetine. Nemci jo imenujejo tudi »turška pšenica«, Slovenci »turščica«, ki pa ni prišla iz Turčije, nego iz Amerike.

Poleg vremenskih nesreč in turških napadov, ki so bili na prelomu srednjega in novega veka vedno pogostejši, so naše ljudstvo slabili tudi brezuspešni, slabo organizirani kmečki upori, ki jih je povzročilo v prvi vrsti krivič-

Ali imate toliko poguma, da boste nagovorili soseda, da si bo naročil »Slovenskega gospodarja«?

duševni zmedenosti in nevračunljivosti, jo je okrožno sodišče v Soboti obsodilo le na šest mesecev strogega zapora.

Gerlinci. V nedeljo, 29. septembra, smo imeli lepo domačo slovesnost, katero je kljub deževnemu vremenu obiskalo mnogo ljudi. Domači g. župnik Varga nam je namreč blagoslovil novi gasilski dom, ki bo hranil orodje, ki ga človek potrebuje v največji nesreči, ob priliki požara. V popoldanskih urah pa so nam gasilci priredili lepo zabavo, ki je potekla v najlepšem redu.

Čentiba. Vsem je še v živem spominu dogodek, ki je razburil vse zavedne državljane naše okolice. Naša rojakinja Rudaš Marija se je ob neki priliki spozabila tako daleč, da je začela blatiti obstoječi družabni red in državo, zato jo je prejšnjo sredo okrožno sodišče v Soboti obsodilo na eno leto robije in na izgubo častnih državljanjskih pravic za dobo dveh let. Upamo, da se bo sedaj spametovala in ji kaj sličnega ne bo več prišlo na misel. — Bliza se čas trgatve, ki pa letos ne bo tako vesela kot prejšnja leta, kajti pridelka bo letos primeroma malo in še ta bo radi stalnega deževja slabše kakovosti.

Dolnja Lendava. Zadnje čase so pri nas in naši okolici čim pogostejši obiski nepoklicanih in ne ljubih gostov, ki kradejo vse, kar jih pride pod prste. Oblasti jih pridno zasledujejo in upamo, da bodo ti dolgoprsteži kmalu prišli v roke pravice, kar bi vsi iskreno želeli. — Pred nedavnim je na tukajšnjo ljudsko šolo prišla nova učiteljska moč g. Kaiser Marija, ki je doslej službovala v Rajhenburgu. Omenjena je dolga leta službovala v Prekmurju, zato ji želimo, da bi se tudi v Lendavi prav dobro počutila!

Haloze

Sv. Barbara v Halozah. Vinska letina bo tako slaba glede višine ali količine pridelka, kakor je že bila prejšnja leta radi toče. Letos pa radi prevelikega deževja, radi zimske pozebe in tudi radi pomanjkanja denarja, niso vinogradniki mogli nabaviti dovolj galice, da bi večkrat škropili. Sadja pa tudi nimamo nič. Krompir pa nam je skoro ves segnil v zemlji. Mnogim posestnikom je po ravnini poplaval seno in otavo. Novi potok, ki se uravnava pod nadzorstvom tehničnega inženirja, je pri dvakratni poplavi dobro prestal skušnjo, delo pa ovira prevelika voda, tako da po več dni ni mogoče delati. Delajo pa sami domačini in če ne bo motilo vreme, bodo gotovi do glavne ceste pri mostu. Tisti, ki so zaprti radi suma soudeležbe pri roparskem napadu in umoru trgovke Julike Debeljak, se še niso vrnili iz mariborskih preiskovalnih zaporov. O krivdi osumljenih ima besedo okrožno sodišče v Mariboru, zato ne moremo javiti nič natančnejšega. Vsak Barbarčan pa želi, da bi bili krivci pošteno kaznovani.

Konjiški okraj

Slov. Konjice. Vprašanje šolskih prostorov postaja pri nas čedalje bolj resna in nujna zadeva.

no izsesavanje delovnega ljudstva od strani graščakov, ki so po ukinitvi naturalnega gospodarstva brezobzirno začeli hlastati za denarjem.

Da navedem še nekaj najbolj črnih let, ki so prinesla našim krajem ne malo gorja!

Leta 1601. je sneg uničil proso in ajdo in leta 1605. je Sava prestopila bregove, odnesla mnogo hiš in gospodarskih poslopij ter naplaval polja z gramozom.

letu 1608./9. je bila tako huda zima, da se je divjad približala vasem. Istega leta so se v Slovenskih goricah pojavile miši v taki množini, da so pokončale vse poljske pridelke.

Leto 1627. je bilo tako deževno, da so ajdo želi šele ob koncu novembra, naslednje leto zaznamuje hud potres, ki se je ponavljal celih 12 dni; sledila mu je lakota in draginja.

Leta 1634. je bila zopet izredno huda zima, deset let na to pa je prišla v deželo kuga, ki je morila še v naslednjem letu ter se leta 1646. preselila na Kranjsko, kjer je razsajala tja do leta 1649. Dejstvo, da so pustili mrliča po več dni nepokopane ali jih celo nastavljali psom in volkovom, je še pospeševalo širjenje kužnih bolezni!

Pri natrpano polnih ter nepravilno in nezadostno zračenih učilnicah, poleg slabo oblečenih in pomanjkljivo hranjenih otrok ne moremo pričakovati tistih uspehov, ki bi lahko bili ob urejenih razmerah. Dolgo se tako stanje ne bo moglo vzdržati in se bo morala najti pot k popolni in sorazmerni enakopravnosti. Saj je vendar ljudska šola prva in najpotrebnejša, ne pa, kakor se pri nas dogaja, ravno nasprotno. V imenu vseh prizadetih staršev prosimo, da se čimprej uredi te neznosne razmere!

Laški okraj

Laško. Sadja ni v našem okraju letos skoraj popolnoma nič. Ljudje pravijo: ako bi bilo letos vsaj toliko sadja, kolikor se ga je lani pokvarilo, pa bi ga bilo zadosti, saj ga je bilo lani toliko, da ga ljudje niso mogli pravočasno spraviti. Upanje imamo, da bo prihodnje leto bolje. Tudi sušenje sadja se, kakor v starih časih, tudi sedaj uveljavlja. Lansko leto so se postavile moderne sadne sušilnice na Dolu pri Hrastniku, Sv. Marjeti v Zgornji Rečici in v Stopcah pri Laškem. Vse seveda s pomočjo občin, okrajnega kmetijskega odbora in banovine. Tudi v bodoče, posebno sedaj, ko se bodo delali proračuni, se naj vstavijo v občinske proračune tozadevne postavke. Okrajni kmetijski odbor bo na proračunski seji zopet vstavil tozadevne postavke. V bodočem letu je predvideno, da se bodo gradile sadne sušilnice v Trbovljah, Sv. Jederti v Govcih, v Loki pri Zida-

nem mostu, Sv. Miklavžu, Sv. Lenartu in Jurkloštru. Seveda podpora ne zadostuje, prebivalci, zlastiroma vaščani morajo z delom in blagom zraven prispevati. Torej je predvsem potrebno, da se ljudje dotičnega kraja sami brigajo za zgradbo.

Laško. Na pobudo krajevne Kmečke zveze so kmetje iz bližnje laške okolice sklenili zvišati cene mleku od 2 na 2.50 din za liter. O tej zadevi je »Nova doba« objavila dopis, v katerem ne odreka pravice, da bi kmetje ne smeli zvišati cen mleku, vendar pravi, da je potrebno zvišati plače delavcem in nameščencem, s čimer se tudi okoliški kmetje popolnoma strinjamo. Glede mlečnih cen samih moramo pa pripomniti, da se mleko ni podražilo v istem razmerju kakor nekatera druga živila, predvsem moka, katero moramo tudi kmetje kupovati. Najnižja cena mleku v zadnjem desetletju je bila 1.50 din, sedaj je zvišana na 2.50. Pripomniti pa je treba, da zalagajo mesto Laško z mlekom predvsem mali kmetje. Večji kmetje se pečajo v naši okolici predvsem z rejo volov in pitanjem živine, a manjši, socialno šibkejši kmetje, ki imajo malo zemlje, pa z rejo krav in prodajo mleka. Za denar, ki ga dobijo za mleko, kupujejo moko, katera se je pa bolj podražila kot mleko. Zaradi tega smatramo zvišanje cen mleku za upravičeno. Sicer je pa mleko edini pridelek, pri katerem kmet določa cene, medtem ko vsem drugim pridelkom določajo cene drugi. Želimo pa delavcem in drugim, da si tudi izboljšajo svoj položaj!

Preskrba Evrope s surovim oljem

Uporaba olja, ako odračunamo Anglijo ter Rusijo, je znašala v zadnji mirni spomladi 1938 okrog 23 milijonov ton. V Evropi pa je mogoče pridobiti 8 milijonov ton. To pomeni, da razpolaga danes blokirana Evropa samo z eno tretjino oljne proizvodnje, katero je uporabljala v navadnih mirnih časih. Največ evropskega petroleja je dajala Romunija. Skupni uvoz iz te države je znašal leta 1939. okrog 4,2 milijona ton. Od teh so izvozili Romuni tri četrtine po morju. Pri najbolj povečanem izvozu po Donavi in železnici zamore Romunija izvoziti komaj tri milijone ton.

Za Romunijo pride kot drugi največji proizvajalec olja Nemčija, katera je producirala doslej na umeten način 2,5 milijona ton bencina na leto. Manjši in manj važni producenti surovega olja so: Albanija, Poljska, Madžarska ter Alžacija.

Evropa proizvaja komaj eno tretjino olja, katerega resnično porabi. Iz tega si lahko tudi razlagamo, da vlada pri več nego enoletni zaporji Evrope povsod pomanjkanje bencina.

Še bolj pomisleka vredno nego pomanjkanje bencina je pri dolgem trajanju vojne pomanjkanje olja za mazanje. Sedaj razpolaga Evropa letno samo z okrog 600.000 tonami olja za mazanje. Nemčija je porabila v mir-

nih časih 750.000 ton tega olja. Pomanjkanje olja za mazanje grozi tako nevarno, da ga bo težje nadomestiti kot pa bencin. Olje za mazanje ni samo življenjskega pomena za industrijo in poljedelstvo, ampak tudi za železnice. Na železnicah ne smejo štediti s tem oljem, ker sicer se bo promet samo ob sebi ustavil ter onemogočil.

Največji dobavitelj surovih olj Evropi je danes Rusija, od koder se uvozi letno 200.000 ton. Romunija lahko izvozi letno samo 45.000 ton olja za mazanje.

Ali je mogoče voditi vojno brez zlata?

Nikolaj Machiavelli, italijanski državnik in pisatelj zgodovine, je na zgoraj postavljeno vprašanje odgovoril s: da. V svojih slavnih »Razgovorih« je napisal med drugim tudi tole:

»V vojni je železo bolj potrebno kot zlato. Nasprotno splošnemu mnenju ni živec vojne zlato, ampak dobri vojaki. Da najdemo dobre vojaške, ne zadostuje zlato, ampak z dobrim vojaštvom je mogoče najti zlato.«

Machiavelli je umrl leta 1527. Njegovi vojni nauki se niso nikoli tako do pičice uresničili kot danes, več nego štiri sto let po njegovi smrti.

Zaradi prepogostega deževja poleti in jeseni je bila leta 1675. trgatev zelo pozna in slaba; grozdje je komaj na pol dozorelo in vino je bilo kislo. Žitni pridelek je bil pičel, shrambe prazne; kmetje so mleli drevesno skorjo in laneno seme ter si iz tega pekli kruh — pravi Valvazor.

V letih 1679. do 1683. pa je gospodarila zopet kuga.

Poletje leta 1685. je bilo izredno mrzlo, hudi vetrovi so podirali kozolce, lomili drevje, odnašali hišam strehe; o kresu so zamrznile vode. Sledili sta draginja in lakota.

V letu 1709. je bila tako huda zima, da so ptice padale z drevja in je ponekod živina zamrznila v hlevih. Tri leta na to omenja Loška kronika živinsko kugo, zato so bili živinski sejmi prepovedani.

Silna draginja je bila tudi leta 1757.; ljudje so mleli grozdne pečke in koruzne storže ter si iz take moke pekli kruh. Otroci so zapuščali starše in si šli iskat živeža po svetu.

V pratiki iz leta 1761. beremo: Nikoli še ni bila tako huda zima, kakor 1759 na 1760. Koliko smo kurili in sobe se niso dale dosti se-

greti! Kdor je šel proti vetru, je bil v nevarnosti, da zmrzne. Če si vrgel vodo iz tretjega nadstropja, je padel led na tla; na ustnicah so zamrznile sline. Januarja je bila zemlja devet čevljev globoko zamrzla; drobnica in teleta so po hlevih pocepala od mraza; mraz je razredčil ptice. Vse je bilo žalostno in potrto, da še pustnih veselje ni bilo.

Leta 1772., 5. oktobra, je udarila debela toča, da je vinski most tekkel po vinogradih kakor iz preše. Pet let na to je bila slaba žitna letina, dve leti po tem pa grozna suša in vročina, ki je povzročila govejo kugo.

V letih 1788. ter 1801. in 1802. pa so ljudje mrli za grižo in kozami.

★

Tako sem podal nekaj bežnih slik o črnih dneh, ki so jih doživeli in preživeli naši predniki.

Boljše razvite prometne okolnosti in gospodarski sistem sploh, kakor tudi socialna ureditev v vseh stanovih — da ne pozabimo visokega napredka medicinske vede in tehnike! — vsi ti činitelji pa so v 19. in 20. stoletju marsikako teh neizgod omilili, če ne popolnoma onemogočili.

11

Kmečka trgovina

V Sloveniji se ni bati lakote

Veliko se je pisalo o pomanjkanju, ki bo nastopilo v Sloveniji. Vendar temu ni tako! Za prehrano Slovenije je v celoti preskrbljeno. Glasom zakonskih določil bomo dobili iz Vojvodine 2300 vagonov pšenice in moke, v celoti pa okrog 6000 vagonov letno. Doslej je uvožene okrog 1000 vagonov moke in okrog 400 vagonov pšenice, te dni bomo pa uvozili nadaljnjih 900 vagonov pšenice in moke. Pšenico uvaža v glavnem banovina sama, moko pa uvažajo trgovci, zadruga, občine in industrijska podjetja. Pšenica je vskladiščena v glavnem kot rezerva pri večjih mlinah v Sloveniji in jo daje banovina mleti le po potrebi. Za nabavo zadostnih količin hrane je banovina najela za eno leto kratkoročni kredit 64 milijonov dinarjev posojila. V isti namen se misli vzeti še nadaljnjih 100 milijonov dinarjev.

Tudi v Sloveniji sami je žetev kljub vsem vremenskim neprilikam razmeroma dobra. Tako smo pridelali samo pšenice (ozimna in jara) 7240 vagonov, rži (ozimne in jare) 3526 vagonov, koruze bomo najbrž pridelali okrog 6250 vagonov, ječmena smo pridelali 1893 vagonov, ovsa 2275 vagonov in soržice 446 vagonov. Ajde bomo pridelali najbrž okrog 3000 vagonov, prosa okrog 830 vagonov in fižola okrog 500 vagonov, krompirja pa okrog 35.000 vagonov. Fižola in krompirja bomo imeli tako še za izvoz, uvoziti pa bomo morali okrog 12.000 vagonov krušnega žita, od tega polovico pšenice in mlevskih izdelkov, polovico pa koruze. Za zadosten uvoz pšenice je po gornjem že preskrbljeno, saj je bomo uvozili okrog 6000 vagonov, od katere količine se je že precej nahajala v Sloveniji. Uvoziti bomo morali še okrog 6000 vagonov koruze, ostalih 200 vagonov pa drugega žita. Ker je dala letos koruza v Vojvodini odličen pridelek (računajo okrog 560.000 vagonov), bomo koruzo brez dvoma lahko dobili. Vendar pa je potrebno zaradi skupne in pravočasne nabave, da občine in posamezniki, ki računajo na dobavo koruze po banovini, že sedaj prijavijo svojo celoletno potrebo. Ker bodo sredstva, s katerimi razpolaga banovina, uporabljena v glavnem za nakup pšenice in moke, bodo morali tudi posamezniki, občine in industrije zagotoviti za nakup koruze potrebna sredstva. Pričakovati moremo tudi primernega znižanja cen koruzi, in to na približno 300 din za 100 kg vsaka postaja v Sloveniji.

Zaradi ugodne letine koruze najbrž tudi ne bo primanjkovalo masti in gotovo cena ne bo mogla biti tako visoka kakor je danes, ko je cena koruzi po 400 din za 100 kg. Zaradi precej velikega pridelka krme tudi ne bo pomanjkanja iste, kar bo spet vplivalo na večji prirast živine in s tem tudi na zadosten dogon živine na domače trge.

Poleg zadostne oskrbe kažejo vsi znaki, da se bo žito tudi pocenilo in bo najbrž ceneje, kot je bilo uradno določeno. Na žitnem tržišču v Rumi v Vojvodini je bil opažen že ob koncu septembra precejšen padec cen žita, ki ga je bilo na trgu v zadostni količini. V oktobru se padec cen žitu, koruzi in krompirju (90—110 din 100 kg) nadaljuje. Tako vidimo, da so se vse napovedi o velikem pomanjkanju in strašni druginji, ki bi naj pri nas zavlada, izkazale za neresnične. Nekateri so s tem hoteli ljudstvo begati, računajoč pri tem na svoje osebne koristi. Poskrbimo, da nas v bodoče ne bo nihče več begal s takimi govoricami!

Jedilnega olja bo dovolj

V zadnjem času se že marsikje ni več dobilo jedilno olje in se je solata napravljala na zabeli. Sedaj se je pa že začelo dajati v promet olje od semena sončnice, katere so na jugu letos zelo dobro obrodile. To olje bo zadostovalo našim potrebam za večino leta. Zadostitev potreb bo odvisna le od pravilne porazdelitve. V ta namen je bila v Beogradu ustanovljena osrednja organizacija za prodajo oljnatih semen in olje ter moremo pričakovati, da bomo preskrbljeni z oljem v zadostni meri. Ceno jedilnega olja je zaenkrat določila strokovna komisija, in to na debelo franko postaja tovarne 18.40 din, franko izkladalna postaja pa 20.79 din 1 kg, računajoč pri tem tudi sod in prometni davek. Ta cena je izenačena za vse postaje med potjo.

Cene v nadrobni prodaji je določil urad za nadzorstvo nad cenami in bodo 26 din za liter, pod nobenim pogojem pa ne več.

Slovenija potrebuje letno okrog 3.200.000 litrov jedilnega olja in to v poletnih mesecih kakih 25 tisoč litrov mesečno več kakor v zimskih mese-

cih. Od tega je okrog 25% bučnega in olivnega olja, ostalo olje dobimo iz tovarn, predvsem iz Hrvaške. Letos je bila letina repice zelo slaba. Po cenitvah bodo posevki ozimne repice letos znatno večji in moremo za poletje 1941 pričakovati boljše letine. Zelo ugodna pa je letos letina za buče, kar pride v poštev posebno za kmetovalce na štajerskem. Ti si bodo lahko naredili zadostne količine bučnega olja za lastno uporabo. Trenutno to še sicer ne pride v poštev, ker so buče večinoma še neiztrebljene, poznalo se pa bo na našem trgu proti pomladi, ko delajo v glavnem naši kmetovalci iz bučnic olje.

Sadna trgovina

Kot smo že parkrat pisali, letos sadja ni težko prodati, in to zato, ker ga je malo, trgovci se pa boje kontingentiranja in sadje naravnost love. Sedaj se kupuje že povsod v splošnem le zimsko sadje in to sorte, ki so manj trpežne. Cena se suče okrog 3.50 din kg, ponekod par par manj, mnogokje pa tudi nekaj več; odvisno je od tega, kakšno je sadje in kakšna je konkurenca trgovcev. Za bodoče se kaže, da bo cena na 3.50 din kg povsod ostala in ne bo nižja, trpežnejše zimске sorte pa bodo vsekakor še dražje. Manjše količine sadja na trgih po mestih so že sedaj mnogo dražje, saj n. pr. Vinarska in sadjarska šola prodaja Mariborčanom drugo kakovost (ki je pa seveda lepša kot pa prva pri kmetih) po 4.50 din kg. Če upoštevamo, da se je v Svečini pri Mariboru plačalo za jabolka, pri katerih so bili izločeni samo nagniti plodovi, po 4.05 din, ta cena ni visoka. 3.50 din kg se pač plača kmetom v oddaljenih krajih in velike množine. Dobro bodo pa odrezali oni, ki imajo primerne shrambe in so v bližini mest in večjih krajev, kajti na zimo znajo biti na trgih jabolka še mnogo dražja kot danes.

Kupčija s hmeljem

se še vedno ni prav razmahnila. Kupuje se nekaj za domačo pivovarsko industrijo in za izvoz v sosedne evropske države. Cena hmelja v Savinjski dolini je 35—40 din kg, v Vojvodini 30—40 din, v Nemčiji 57—64 in celo 71 din kg, na Češkem pa 42—54 din, preračunano v našem denarju. Živahnije kupčije v večjem obsegu pa v Sloveniji še ni. Prekomorski izvoz se še ni pričel radi vedno novih ovir in zaprek, ki se pojavljajo. Izgledi pa so, da se bodo razmere vsaj za silo še pravočasno uredile in da se bo končno le dalo tudi letos še izvažati naš hmelj, četudi precej pozneje kakor navadno.

Prav tako kot v Sloveniji, vlada zatišje v hmeljski trgovini v Vojvodini. Toda vojvodinski hmeljarji so kljub temu nič kaj prijetnemu položaju ostali mirni in so prepričani, da bo sčasoma prišlo do izvoza. Tudi v Nemčiji se išče le boljše blago, ki je letos splošno redko, za ostalim hmeljem pa ni kaj prida povpraševanja. Pač pa so Čehi svoj boljši hmelj večinoma že prodali. Ključna kupčija s hmeljem je pa v Belgiji, kjer niso urejene razmere.

Drobne gospodarske vesti

Nadzorstvo nad cenami usnja. Minister za trgovino in industrijo ter minister za socialno politiko in ljudsko zdravje sta na podlagi člena 1. uredbe o nadzorstvu nad cenami (od 5. februarja) izdala nasleden odlok: 1. da se nadzorstvo nad cenami v smislu uredbe o kontroli cen izvaja tudi glede usnja vseh vrst; 2. urad za nadzorstvo nad cenami pri ministristvu za trgovino in industrijo ter pristojne splošne upravne oblasti druge stopnje bodo začele takoj opravljati svoje funkcije v zvezi z nadzorstvom nad temi proizvodi; 3. odlok stopi v veljavo z dnem objave v »Službenih novinah«.

Vprašanje mešanja koruzne moke s pšenično. Iz Beograda poročajo, da se na pristojnih mestih proučuje vprašanje uporabe koruzne moke za kritje prehrane prebivalstva. Po dobljenih informacijah gre za to, da se uvede obvezno mešanje koruzne moke s pšenično moko. Predlog gre za tem, da bi se na 75 kg pšenične moke primešalo 25 kg koruzne. Uvedba obveznega mešanja koruzne moke s pšenično je predvidena s posebno uredbo.

Vreče od soli so po 6 din. Po odredbi uprave državnih monopolov so veleprodajalne soli dolžne za vsakooliko vrečo plačati 6 din za komad. Ma-

loprodajalci nimajo pravice ta znesek prenesti na kupce pri prodaji. Če pa kupec kupi sol z vrečo vred, sme trgovec za vrečo zaračunati samo 6 din.

Dinar v razmerju s tujim denarjem. Zlata turška lira 398 din, angleški funt 222 din, ameriški dolar 55 din, nemška marka 17.82 din, francoski frank 1.10 din, švicarski frank 12.56 din, italijanska lira 2.28 din, bolgarski lev 46 par, rumunski lej 28 par, švedska krona 13.20 din, češka krona 1.50 din, finska marka 1.12 din, grška dragma 58 par. Tej vrednosti je že prišteti pribitek.

Službeno poročilo ljubljanske blagovne borze

Smreka, jelka. Hlodi I., II., monte 240—290 din, brzjavni drogovi 220—260 din, bordonali merkantilni 310—360 din, filerji 260—300 din, traml ostalih dimenzij 260—310 din, škorote, konične, od 16 cm dalje 560—600 din, škorote, paralelne, od 16 cm dalje 650—720 din, podmerne, od 10 do 15 cm 600—660 din, deske-plohi, konične, od 16 cm dalje 500—550 din, par., od 16 cm dalje 530—610 din, les za celulozo (okroglice), belo očiščen 170 do 200 din kub. meter, kratice 100 kg 75—85 din.

Bukev. Hlodi od 30 cm dalje, I., II. 190—240 din, hlodi za furnir, čisti, od 40 cm dalje 290 do 340 din, deske-plohi, naravni, neobrobjeni, monte 330—380 din, deske-plohi, naravni, ostrorobi, I., II. 540—620 din, deske-plohi, parjeni, neobrobjeni, monte 450—510 din, deske-plohi, parjeni, ostrorobi, I., II. 620—730 din kub. meter.

Hrast. Hlodi I., II., premera od 30 cm dalje 250 do 400 din, bordonali 850—960 din, deske-plohi, boules 900—1000 din, deske-plohi, neobrobjeni I., II. 750—850 din, frizi širine 5, 6 in 7 cm 900—970 din, frizi širine od 8 do 12 cm 1100—1200 din kub. meter.

Ostali les. Macesen deske-plohi 1120—1300 din, brest plohi 700—800 din, javor plohi 700—800 din, jesen plohi 770—850 din, lipa plohi 670—770 din kubični meter.

Parketi hrastovi 75—95 din, bukov 50—65 din kvadratni meter.

Železniški pragi hrastovi 45—50 din, bukov 25 do 35 din komad.

Drva bukov 21.50—23.50, hrastova 19.50 do 21.50 100 kg.

Oglje bukov, vilano 75—85 din 100 kg.

Žito. Koruza stara 350—360 din, nova dobava takoj 285—290 din, nova dobava v oktobru 260 do 265 din. — Oves bački, sremski in slavonski 315 do 320 din 100 kg. — Rž bačka 350—355 din. — Ajda 250—255 din 100 kg.

Mlevski izdelki. Moka bačka in banatska Og, Ogg 840 din, enotna krušna 455 din 100 kg. — Otrobi pšenični 220 din 100 kg.

Deželni pridelki. Krompir rožnik pozni in rani, kresnik, oneida 145—155 din, industrijski krompir 120—125 din 100 kg. — Seno sladko 115 do 120 din, polsladko 110—115 din, kisle 105—110 din. — Slama 60—65 din 100 kg.

Tendenca: za mehki les stalna, za trdi les mirna, za žito trdna, za mlevske izdelke in deželne pridelke trdna, za ostalo blago stalna.

Mariborski trg

Zelenjava. Krompir 1.60 din, čebula 2—3 din, česen 6—10 din, kislo zelje 5 din, hren 7—9 din, paradižniki 3—5 din, zelje 1 din, fižol v stročju 2—4 din kg. — Zelje 0.50—1 din, repa 0.25—0.50 din, kumara 0.50—1.50 din, karfiola 2—10 din, ohrovt 0.50—2.50 din, zelena 0.50—3 din, buča 0.50—4 din, glavna solata in endivija 0.50 do 1.50 din, por 0.50—1 din, redkev 0.25—0.50 din komad. — Kup radiča, špinaca, vrtnega korenja, graha v stročju in pese 1 din, 4—8 paprik 1 din, 5—6 kumar za vlaganje 1 din, 2—6 kolerab 1 din, liter luščenega graha 10—12.50 din, šopek petršilja in majarona 0.50—1 din.

Sadje. Jabolka 3—8 din, hruške 8—16 din, slive 8—12 din, breskve 8—16 din, grozdje 9—16 din, dalmatinsko grozdje 16—20 din, celi orehi 7—9 din, luščeni 28—32 din kg; liter borovnic 2 din, brusnic 8—10 din, kostanja 3—4 din, šipka 3 din, žito, Pšenica 2.75 din, rž 3 din, ječmen 2.50 do 3 din, koruza 3.75—4 din, oves 1.75—2 din, prosa 3.50—4 din, ajda 2 din, proseno pšeno 5—6 din, fižol 2.50—3.50 din liter.

Mlečni izdelki. Smetana 10—12.50 din, mleko 2—2.50 din liter, surovo maslo 30—32 din, čajno 36—40 din, kuhano 36—40 din, domači sir 10 do 12 din kg, jajca 1—1.50 din komad.

Perutnina. Kokoš 25—35 din, par piščancev 25 do 70 din, gos 40 din, puran 45—55 din, raca 20 do 25 din, domači zajec 12—40 din.

Krma. Sladko seno 100—110 din, otava 75 do 85 din, pšenična slama 65 din 100 kg.

Meso. Govedina 14—16 din, svinjina s kostmi 20—22 din, brez kosti 22—24 din, slanina 24 din, pljuča 8—10 din, jetra 12—18 din, reberca 15 do 18 din, glava z jezikom 8—10 din, riba 22 din, karpi 16 din, ribe belice 9—10 din, morske 14 do 28 din, zajec 18 din kg; ledvice in noge 2—3 din, domač rak 3—4 din.

Cene goveje živine po sejnih

Voli. Maribor I. 9 din, II. 8 din, III. 6 din; Ptuj 7.15—8 din; Slov. Konjice I. 8 din, II. 7 din, III. 6 din; Slovenjgradec I. 8 din, II. 7 din, III. 6 din; Litija I. 8.50 din, II. 8 din, III. 7 din; Krško I. 8.50 din, II. 8 din, III. 7.50 din; Črnomelj 8—9 din; Kranj I. 9 din, II. 8.50 din, III. 7 din kg žive teže.

Biki. Ptuj 6—7.50 din, Črnomelj 7—8 din kg žive teže.

Krave. Maribor II. 6 din, III. 5 din; Ptuj 4.50 do 6 din; Slov. Konjice I. 7 din, II. 6 din, III. 5 din; Slovenjgradec I. 6 din, II. 5 din, III. 4 din; Litija I. 7 din, II. 6.50 din, III. 6 din; Krško I. 7 din, II. 6.50 din, III. 6 din; Črnomelj 6—7 din; Kranj I. 8.50 din, II. 7.75 din, III. 6 din kg žive teže.

Telice. Maribor I. 7 din, II. 6 din, III. 5 din; Ptuj 6.75—8.25 din; Slov. Konjice I. 7 din, II. 6 din, III. 5 din; Slovenjgradec I. 8 din, II. 7 din, III. 6 din; Litija II. 7.50, III. 7 din; Krško I. 8 din, II. 7.50 din, III. 7 din; Kranj I. 9 din, II. 8.50 din, III. 7 din kg žive teže.

Teleta. Maribor I. 8 din, II. 7 din; Slov. Konjice 8 din; Slovenjgradec I. 8 din, II. 7 din;

Litija I. 11 din, II. 10 din; Krško I. 9 din, II. 8 din; Črnomelj 8—9 din; Kranj I. 9.50 din, II. 8.25 din kg žive teže.

Svinje

Plemenske. Ptuj 6—12 tednov stari prasci 80 do 230 din komad; kg žive teže 9—11 din. V Črnomlju so bili 8 tednov stari mladi prašički po 170 do 250 din komad, v Kranju pa 7—8 tednov stari 250—300 din glava.

Pršutarji (proleki). Maribor 12 din, Ptuj 10.75 do 11.50 din; Slov. Konjice 16 din, Slovenjgradec 17 din, Litija 14 din, Krško 12 din, Kranj 14 do 15 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Ptuj 12—13 din, Slov. Konjice 14 din, Litija 16 din, Krško 14 din, Kranj 16—17 din kg žive teže.

Sejmi

14. oktobra svinjski: Središče; živinski in kramarski: Kapla (namesto 13.) — 15. oktobra tržni dan za živila in prašiče: Dolnja Lendava, Trbovlje; goveji, konjski in kramarski: Murska Sobota; živinski in kramarski: Planina, okraj Šmarje pri Jelšah, Sv. Lenart, okraj Slovenjgradec; svinjski: Ormož; goveji in konjski: Ptuj — 16. oktobra svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje; živinski in kramarski: Podčetrtek (v Veračah) — 17. oktobra tržni dan: Turnišče; živinski in kramarski: Pristava, Zidani most — 18. oktobra svinjski: Maribor; živinski in kramarski: Vojnik, Guštanj, Mozirje, Podsreda, Trbovlje (Lukežev sejem) — dne 19. oktobra svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje.

V soboto po rožnovenski nedelji, 12. oktobra, živinski in kramarski v Poljčanah.

Širokost mejice zraven njive. Ž. S. Ni predpisa, da bi moral sosed imeti mejico zraven svoje mejne njive, niti, kako široka mora biti ta njivica. Zakon določa le, da ne sme nihče samolastno posegati v tujo lastnino, oziroma na tuj svet. Radi tega bi smel Vaš sosed pri oranju stopiti na Vaš svet, oziroma njegovo živinče in kolo pluga le, ako si je to pravico pridobil s pogodbo, ali pa jo priposestvoval s 30 letnim javnim izvrševanjem brez prošnje in sile. Svetujemo Vam, da uredite zadevo s sosedom zlepa, ker najbrž ne trpite posebne škode.

Zdravniška posvetovalnica

B. in O. Imate trimesečno hčerko, ki ima krive noge kljub temu, da ste jo povijali. — Otrok sploh ni treba povijati, ker se udi z rastjo uravnavajo sami. Kdo pa povija živali? To vse je zastarela starobabja navada in pomeni za dete nepotrebno trpinčenje. Svetujem Vam, da poneseš otroka k zdravniku, ki bo pogledal, če ni rahitičen. V primeru potrebe bo dal zdravnik potrebno zdravilo, če pa bo izjavil, da je otrok zdrav, boste pomirjeni čakali, da se mu nožice naravnajo brez nesmiselnega povijanja.

M. M., Videm. Na nepodpisana vprašanja ne odgovarjam. Napišite zopet in podpišite se prosim!

G. A. P., Rečica. Star ste 62 let in trpite na omotici že kake tri tedne. — Omotica je znak različnih bolezni. Lahko jo povzroča slabokrvnost in nervoznost. Dalje poapnenje žil, bolezni srčne mišice in velikih srčnih žil. Tudi bolezni nosa, želodca, črev in ledvic lahko povzročajo omotico. Omotica je tudi lahko znak možganskih bolezni, predvsem bolezni možgančkov. Mogoča je omotica tudi pri nekaterih boleznih ušesa. — Naštel sem Vam različne bolezni, ki lahko izzivajo omotico. Omotica torej ni bolezen za sebe in tudi zoper njo kot tako ni zdravila. Ona se lahko zdravi uspešno šele, ko zdravnik spozna bolezen, ki jo povzroča. Iz tega sledi, prijatelj, da je pri Vas potrebna temeljita zdravniška preiskava, ki bo našla vzrok bolezni in nato tudi zdravilo. Pojdite v bolnišnico, kjer imajo vse potrebne priprave za preiskavo. Seveda boste tam ostali več dni, da se različne preiskave (merjenje krvnega pritiska itd.) zaključijo. Vam se da le na ta način pomagati in zato poslušajte moj nasvet.

Gospodarska posvetovalnica

M. M. O. B. Hvalevredno je, da nameravate iz opuščene hmeljske sušilnice zase in za sosede narediti sušilnico za sadje, katerih pri nas tako primanjkuje. Radi pomanjkanja sadnih sušilnic gre namreč mnogo predvsem slabšega sadja, ki se da s pridom posušiti, v izgubo. Suho sadje pa v mnogih primerih lahko nadomesti kruh, saj sem tudi jaz, ki Vam to pišem, nosil v šolo namesto kruha suho sadje. Sedaj, ko je za kruh bolj trda, bo kazalo, da delamo prav tako. — Glede preureditve same Vam pa na daljavo ni mogoče nič kaj prida svetovati, vsaj ne na tako skopem mestu, kot je tu odmerjen. Poleg tega so hmeljske sušilnice različne, javili pa niste, kakšna je Vaša. Poglejte si sadno sušilnico kje v bližini, saj kolikor nam je znano, imajo sadne sušilnice pri Sv. Juriju ob Taboru, v št. Pavlu pri Preboldu in morda še kje drugje. Vsekakor se pa obrnite še na okrajnega kmetijskega referenta v Celju, ki Vam bo morda z osebnim ogledom dal potrebna navodila, vsekakor pa načrte, poleg tega Vam bo pa povedal še, kam se je treba obrniti za denarno podporo.

K. I. p v B. 70. Vsi kmečki ljudje, med temi tudi Vi, imajo o službah neko varljivo sliko, misleč, da je služba na svetu največja dobrota. Vedite, da je služba, posebno pa taka, o kateri pišete, največje zlo, ki človeku ne da ne živeti ne umreti. Danes so plače, posebno za one, ki nimajo vseučiliške izobrazbe, tako nizke, da je od njih skoraj nemogoče izhajati. Tudi Vaš sin bi v najboljšem primeru ne bil več kot dnevničar-zvničnik, če bi sploh dobil kako službo. Radi tega Vam svetujemo, da, če le mogoče, obdržite sina doma na kmetiji, kjer bo imel najboljše življenje. Prav posebno ga pa ne dajte, kot pravite, k železničarjem ali celo za paznika, saj ga s tem odtrgate od zemlje in bo postal tako nezvest tisteemu poklicu, za katerega se je šolal. Glede službe same, kje bi bilo kako mesto, pa pozvedite pri tajništvu JRZ, Maribor, Aleksandrova 19, najbolje osebno pri tajniku od 10 do 12. Mi ne vodimo nobenega seznama o službah. Časopisni oglasi imajo včasih uspeh, vedno pa tudi ne.

Razgovori z našimi naročniki

Izterjavanje obresti po sklenjeni sodni poravnavi. A. N. Ako se je radi plačila Vaše terjatve vodilo sodno postopanje, pri čemur sta hotela dolžnika doseči ugodnost po uredbi o kmetijski zaščiti in ste nato sklenili poravnavo, glasom katere sta se dolžnika zavezala plačati neznižano glavnico in so medsebojni spori končani, nimate več pravice zahtevati naknadno še obresti za tri leta nazaj. Ni merodajno, dali ste se zavedali, da imate pravico zahtevati tudi plačilo triletnih obresti za nazaj, kajti to bi bilo neznanje zakonitih predpisov, ki nikogar ne opravičuje. Okolnost, da je vknjižena, odnosno je bila že pred sklenitvijo poravnave vknjižena zastavna pravica i za 8% obresti, Vam nič ne pomaga, nasprotno govori celo proti Vam; pri sklepanju poravnave bi bili morali misliti i na obresti. — V kolikor Vam dolžnika ne bosta ob določenem terminu (oktobru) plačala dolga, smete od dneva zapadlosti naprej zahtevati plačilo pet odstotnih zakonitih zamudnih obresti.

Zamenjava posadnih baterije. R. C. in več naročnikov. O usodi obveznikov, ki so po vojnem razporedu dodeljeni edinicam, ki so aktivirane, smo že pisali in podal je izjavo tudi minister vojske. Zaenkrat ni izgleda, da bi jedinice, ki so aktivirane, bile razformirane ter da bi bile aktivirane druge jedinice, kajti vojaškim krogom se to ne zdi preveč primerno. Imate pa pravico do 15dnevnega dopusta vsak mesec ali do 30dnevnega vsak drugi mesec. Upajmo, da bo vendarle prišlo do zamenjave vsaj čez par mesecev, ako dotlej ne bo še konca vojne.

Črkostavec. I. D. Sv. B. Učna doba traja štiri leta. Potrebna je dovršitev štirih razredov srednje ali meščanske šole z zaključnim izpitom. V ostalem čitajte odgovor pod »Tiskarski vajenec«.

Tiskarski vajenec. Slovenjgradec. Vaša šolska izobrazba in starost sta zadostni za sprejem za tiskarskega vajenca. Prav za prav se ne boste učili za tiskarja, marveč za strojnika ali pa za stavca (ročnega). Kot stavec boste imeli večjo možnost napredka (strojni stavec). Za sprejem morate zaprositi pri organizaciji delojemalcev (to je Zvezni organizaciji grafičnih delavcev, podružnica Ljubljana, ali njenem poverjeniku) ali pri organizaciji delodajalcev (to je Društvu tiskarnarjev za Slovenijo v Ljubljani). Organizaciji delata sporazumno. Prošnjo sicer lahko vsak čas vložite, sprejem je pa odvisen od tega, ali je kako vajeniško mesto prosto. Priporočila sicer niso potrebna, škodila pa najbrž ne bi. — Postanete lahko faktor (vodja oddelka) ali napram oblastvom odgovorni vodja tiskarne; ako imate denarna sredstva, lahko ustanovite lastno tiskarniško podjetje.

Kaplar pozivan kot redov. J. R. Napravite vlogo na poveljstvo pristojnega vojaškega okrožja,

popišite zadevo kakor ste jo nam, navedite zlasti, kje ste služili, kdaj in kdo Vas je imenoval za kaplarja ter priložite vojaško knjižico.

Žepni koledar za 1941

KOLEDAR »SLOV. GOSPODARJA«

JE IZŠEL!

Vsa leta sem je priznано najboljši žepni koledar, vezan v celo platno, z bogato vsebino!

Koledar stane za naročnike »Slov. gospodarja« 10 din, za nenaročnike pa 20 din. S tem smo dali tudi našim naročnikom posebno ugodno priliko za nakup žepnega koledarja, ki vas bo spremljal vse leto in vam bo služil tudi kot beležnica in denarnica.

Naročite si koledar čimprej, ker imamo le določeno število tiskanih in vsakemu je bilo lani žal, ki ga ni pravočasno naročil in ga zato ni dobil.

Naročila sprejema

TISKARNA SV. CIRILA, MARIBOR-PTUJ

Spanje je važnejše kot hrana

Neprestani zračni napadi, ki silijo velik del prebivalstva vojskujočih se velesil, da prebije več nočnih ur v podzemeljskih zakloniških, so vzbudili pozornost glede važnosti spanja za človeško zdravje.

Dokazano je, da lahko prebije človek en mesec in še celo več brez hrane, brez spanja pa lahko vzdrži komaj par dni.

Poskusi na 3—4 mesece starih psih so pokazali, da so že po petih neprespanih dneh poginili in se je znižalo število njihovih krvnih teles od 5 na 2 milijona. Prav tako je padla tudi toplota telesa.

Pomanjkanje spanja najbolj prizadene možgane. Pri živalih, ki so poginile od lakote, je ostala teža možganov običajna, kar znači, da so se preživljali možgani ob času nespečnosti na račun drugih udov.

Da pa vodi dalje časa trajajoča nespečnost v gotovo smrt, je dokazala trinoška cesaricavdova Tsi-hi na Kitajskem, ki je pustila izvrševati izrečeno smrtno kazen z odtegnitvijo spanja. Na smrt obsojenim žrtvam so preganjali spanje piskati na piščalke tako dolgo, dokler se niso preselile v večnost. Omenjeni način usmrčenja je vsekako izviren, a silno krut, ker je neznosno trpinčenje.

Pemikan

Zgoraj beleženo ime ne znači kake vrste ptičev, ampak pomeni na gotov način pripravljeno meso, katerega uživajo kot okrepljeno Indijanci Severne Amerike na svojih dolgotrajnih potovanjih.

Moderni pemikan je zelo redilna hrana, katero daje nemško vrhovno vojaško vodstvo gotovim četam: gorskim oddelkom, posadkam tankov ter oklopnih vozov in predvsem pa še letalcem.

Spoznanje, da je hrana važnejša za armada kot pa strelivo, je dovedlo Nemčijo do tega, da je začela proizvajati na znanstveni podlagi prehranjevalna sredstva, katera vsebujejo vse snovi, katere so nujno potrebne človeškemu telesu, a zavzamejo le malo prostora in jih je mogoče lahko ter naglo prevažati.

Pri najnovejših prehranjevalnih sredstvih so se nemški znanstveniki ozirali predvsem na med svetovno vojno nabrane izkušnje. Posebno pa so še gledali na to, da vsebujejo najnovejša sredstva odgovarjajoče količine tako zvanih vitaminov.

Moderni nemški vojak se hrani v primerih napadanja in naglega prodiranja s pemikanom in z drugimi v praške stolčenimi hranilnimi sredstvi, katerih ni treba za njimi voziti. Le na ta način si lahko razlagamo, kako so mogli Nemci tako hitro v tej vojni zavojevati Poljsko, Norveško, Nizozemsko, Belgijo in Francijo. Po predorih so lahko drveli z neugnano silo kar naprej, ker so imele udarne čete potrebno hrano kar s seboj in se ni bilo treba brigati za težavni dovoz kruha, mesa ter sočivja.

Naznanila

Zveza deklinskih krožkov v Mariboru ima v nedeljo, dne 13. oktobra, na Betnavi svoj III. redni letni občni zbor. Z občnim zborom je združen prosvetni tečaj, ki se bo začel v soboto, 12. oktobra, ob 19.

Razpis književne nagrade. »Slovenska straža« v Ljubljani razpisuje nagrado v znesku tri tisoč dinarjev za najboljši leposlovni spis, ki bi budil v mladini močno slovensko narodno zavest ter zavest jugoslovanske in državne skupnosti. Spis naj bi obsegal 1—2 tiskani poli navadne osmerke in bil primeren za mladino od 7. do 10. leta starosti. Podrobnejše želje javi »Slovenska straža« zanimcem na zahtevo tudi pismeno ali ustno (Poljanski nasip 12 — X-1). Rokopisi naj se predložijo izdajateljici najkasneje do 31. decembra 1940. Poslane rokopise bo presodila posebna komisija, nagrajenega bo pa založnica; takoj izdala bogato ilustriranega. »Slovenska straža« si pridruži pravico, da nagrade ne podeli, ako bi spis ne ustrezal v dovoljni meri svojemu namenu.

Pododbor združenja rezervnih podčastnikov v Mariboru priredi dne 13. oktobra ob 9.30 v Narodnem domu v Ptuj priateljski sestanek za rezervne podčastnike ptujskega okraja v svrhu ustanovitve poverjeništv. Vabijo se vsi rezervni podčastniki, da se tega sestanka udeležijo.

Ocenjevanje bikov in merjascev v dravogradskem okraju. V ponedeljek, 14. oktobra: ob 8 na sejmišču v Muti za občino Muta in Vuzenica, ob 10 pred zadrugo v Vuzenici, ob 14 na sejmišču v Dravogradu za občino Dravograd in okolico; v torek, 15. oktobra: ob 7 na sejmišču v Guštanju za občino Guštanj, ob 10 na sejmišču v Prevaljah za občino Prevalje, ob 13 na sejmišču v Mežici za občino Mežica in ob 15 pri Matevžu v Črni za občino Črna; v sredo, 16. oktobra, ob 8 na sejmišču v Marenbergu za občino Marenberg, ob 11 v Hudem kotu v Kosovi koči za občino Vuhred, ob 14 pri Potočniku v Breznem za občino Ribnica in ob 15 pri ožbaltški cerkvi za občino Kapla in Remšnik.

Ocenjevanje bikov in merjascev v konjiškem okraju se bo vršilo po sledečem vrstnem redu: dne 16. oktobra ob 7.30 na sejmišču v Slovenskih Konjicah, ob 10.30 pri gostilni Kračun v Zrečah, ob 13.30 pri Furmanu v Križevcu, ob 14.30 na sejmišču v Vitanju; dne 17. oktobra ob 7.30 na sejmišču v Oplotnici, ob 9.30 pri gostilni Guček v

Tepanjah, ob 13 pri gostilni Goričan v Žičah, ob 15 pri gostilni Kračun v Ločah, ob 16 v špičaliču.

Ocenjevanje bikov v brežiškem okraju se bo vršilo po sledečem razporedu: dne 14. oktobra: ob 8 na sejmišču v Dobovi za občino Dobova, ob 9 na sejmišču v Kapelah za občino Kapela, ob 9.30 v Župelevcu pri gostilni Janežič za občino Bizeljsko, ob 11 v Globokem za občino Globoko in Pišce, ob 12 na Dolenji Pohanci za občino Artiče, Videm ob Savi in Zdole, ob 14 na sejmišču v Brežicah za občino Brežice in Čatež, ob 16 na Jesenicah za občino Velika Dolina; dne 15. oktobra: ob 8 na sejmišču v Rajhenburgu za občino Rajhenburg, Sevnica in event. tudi Videm, ob 10 v Koprivnici za običajno okolico občin Podsreda in Senovo, ob 11 v Podsredi za ostali del občine Podsreda, ob 14 na Blanci pri občini za občino Blanca. — Dne 16. oktobra: ob 8 na sejmišču v Sevnici za občino Sevnica in event. tudi za Blanco, v kolikor je rejec bliže Sevnici kot Blanci, ob 10 v Podgorju pri gostilni Pipan za občino Zabukovje.

Vransko. Kat. Prosvetno društvo bo v soboto, 12. oktobra, ob 20 in v nedeljo nato ob 15 in 20 predvajalo v Slomšekovem domu zvočni film »Na okrajnem sodišču«. Nekaj novega za Vransko!

Vlomske tatvine so v zadnjem času vedno bolj pogoste. Brezposelni in drugi taki ljudje v organiziranih bandah ropajo stanovanja, trgovine, živež ter obleko na kmetih. »Vzajemna zavarovalnica« po zelo ugodnih pogojih sprejema tudi zavarovanja proti vlomskim tatvinam in ropom. Pišite glavnemu zastopniku za Maribor Fr. Žebotu, Loška 10, ali pa ga pokličite na telefon št. 23-34, pa Vas bo obiskal na domu radi zavarovanja!

»Naše gorice« prinašajo v oktobrski številki zelo aktualne članke iz vinarstva in kletarstva. Med drugimi je zlasti pomemben članec F. V., ki obravnava o slajenju in razkisanju letošnjih vinskih mostov. Kakor znano, je izdala banska uprava dovoljenje za splošno slajenje mostov. Tudi je ministrski svet predpisal uredbo o osvoboditvi državne, banovinske in občinske trošarine na sladkor, namenjen za sladkanje vinskega mošta. Zaradi tega bodo strokovno podane smernice v »Naših goricah« zelo dobrodošel kažipot za one vinogradnike, ki bodo izboljševali mošte z dodava-

Upokojeni gospod župnik umrl

Zadnjo nedeljo je umrl v Slov. Konjicah g. Karel Kumer, duhovni svetnik, župnik v pokoju, član uprave občinske hranilnice za konjiški okraj, pisarniški ravnatelj in blagajnik občinske hranilnice. Rajni se je rodil 8. januarja 1870 na Vranskem. Mašniško posvečenje je prejel v Mariboru leta 1895. Kaplanoval je dolga leta v Konjicah in za župnika je bil na Prihovi, kjer je stopil pred leti v pokoj, katerega je užival do smrti na svojem kaplanskem mestu v Slov. Konjicah. Pokojni je bil goreč duhovnik, ki je tudi veliko ter požrtvovalno deloval na prosvetnem in gospodarskem polju. Veselil se je obče priljubljenosti radi vesele narave in občudovanja vredne gostoljubnosti. Pokopan je bil 9. oktobra v Slov. Konjicah. Delovnemu delavcu v vinogradu Gospodovem bodi Vsemogočni obilen plačnik in ostani mu ohranjen časten in hvaležen spomin!

Igrajte sledeče igre:

GRUDA UMIRA. 5 moških in 3 ženske osebe. Vsebina: Kmet, drži se svoje zemlje, da gruda ne umrje! Cena 12 din.

KRIŽ IN SOVJETSKA ZVEZDA. 20 moških oseb. Vsebina: Boj med krščanskim in boljševiškim nazorom. Cena 8 din.

IZGUBLJENA OVCA. 5 moških in 7 ženskih oseb. Vsebina: Čustvena igra, primerna za mesec vernih duš, verska vsebina. Cena 7 din.

GUZAJ. 13 moških in 3 ženske osebe. Vsebina: Domača zgodovina, zgodba znanega Guzaja. Cena 12 din.

MIKLOVA ZALA. 18 moških in 5 ženskih oseb ter zbori. Vsebina: Zgodovina naših bojev proti Turkom. Cena 10 din.

NAŠA APOSTOLA. 14 moških in 5 ženskih oseb ter zbori. Vsebina: Sv. Ciril in Metod nam prinašata pravo sv. vero. Cena 10 din.

DVA PARA SE ŽENITA. 7 moških in 3 ženske osebe. Vsebina: Silno zabavna igra, polna zmešnjav in veselih rešitev. Cena 14 din.

POŠTELSKI ZAKLAD. 7 moških in 5 ženskih oseb. Vsebina: Iz domače zgodovine o Pošteli pri Mariboru. Bolj za mladino. Cena 7 din.

PRI HRASTOVIH. 6 moških in 6 ženskih oseb. Vsebina: Dramatični dogodki iz vsakdanjega življenja. Resna dejanja! Cena 14 din.

ZASAD. 9 moških in 2 ženski osebi. Vsebina: Naša razpuščena društva zopet zaživijo. Igra o našem društvenem delu. Zelo aktualna vsebina. Cena 12 din.

Tantjeme za igranje. Kdor kupi pet izvodov, je tantjeme prost, kdor pa kupi manj kot pet izvodov, pa plača 25 din za vsako predstavo.

Knjige je naročiti v

KNJIGARNI TISKARNE SV. CIRILA V MARIBORU

njem sladkorja. Poleg sestavka »Duh po žveplo-
vem vodikovcu v vinu« in »Uspehi letošnje po-
zne rezi« je zlasti zanimiv in poučen prispevek
ravnatelja g. Kosija. V kratkih in jedrnatih od-
lomkih je pisec nanizal celo vrsto prekoristnih in
praktičnih nauk iz vinarstva in kletarstva, ki
morajo zanimati vsakega vinarja. Končno je
omembe vredni tudi sestavek »Vinograd in klet
v oktobru in v začetku novembra«, kjer neime-
novan pisec v pregledni in po časovnem redu
zvršeni obliki našteva vsa opravila, ki jih skr-
ben vinogradnik čez leto ne sme zanemarjati.
List »Naše gorice« izide vsakega 15. v mesecu.
Oktobrska številka je izjemoma izšla nekaj dni
poprej. Naročnina za »Naše gorice« je zelo nizka
ter znaša komaj 20 din letno. »Naše gorice« se
naročajo pri Vinarskem društvu, Maribor, Vinar-
ska šola. Kdor ljubi toliko opevano vinsko trto in
njen žlahtni sok, bo brez odlašanja postal naroč-
nik navedenega lista.

Martinov petelin

Martin je bil revež. Ni imel niti zemlje niti živine, samo kakih pet kur je brskalo po dvorišču, med njimi poglavar perutninarske družine: petelin.

Bogme petelin je bil velik gospod; če je zgodaj zjutraj zapel svoj mogočni kikiriki, je moralo vstati v vasi vse, kar leže in gre: kure so druga za drugo poskakale iz kurnika; ptički so začeli žgoleti; mačke se umivati, gospodar Martin je vstal iz postelje in, pomislite, celo sonce se je moralo prikazati na obzorju in sipati svoje žarke na zaspano zemljo.

Kaj pa šele petelinovo perje! Še celo najbolj ponosni gasilski poveljnik s svojo pozlačeno čelado bi se moral skriti, ko je Martinov petelin dvignil svojo ponosno glavo, okrašeno z velikim rdečim grebenom, nahršil pisano perje, stresel z dvignjenim repom ter samozavestno korakal po Martinovem dvorišču.

Ošabnost pa ni pri nikomur dobra, niti pri petelinu, četudi ima mogočen glas in lepo perje. Pri Martinovem petelinu pa je bilo ravno to hudo, da je bil tako napihnjen, kakor kaka načičkana mestna gospodična, in se je na vsak način hotel postavljati.

Iz tega vzroka je zapustil Martinovo dvorišče; skozi ograjo se je splazil pred sosedova vrata, da bi se tam gizdaval s svojim mavričastim perjem. A to se mu ni posrečilo. Sosedovi niso verjeli v njegovo nakano. Mislili so, da je prišel zobat. Zaradi tega so ga začeli obmetavati s kamenjem, sosedovi petelini pa kljuvati. Naš petelin je moral bežati, in sicer šepav in zmrcvarjen.

»Ali ti nisem rekel, da ne hodi zdoma?« se je smejal Martin, ko je zagledal obdelanega petelina. Toda petelinu je govoril zaman. Čez dva, tri dni je pozabil na svojo nezgodo; spet se je začel hršiti in je na novo poskusil srečo.

To mu je bilo v nesrečo. Sosea je nahujkala nanj psa. Ubogi petelin je le s težavo

skočil čez ograjo. Toda za njim je šlo poslanstvo. Sosea, jezična Katra, se je postavila k ograji in je s svojim ostrim jezikom začela briti Martinovo ženo, čeprav reva ni imela brade. Obdolžila jo je, da je petelina sama nagnala na njihovo dvorišče. Trdila je, da je videla, ko ga je potisnila skozi ograjo, da, celo priseže na to.

Martin je to slišal. Ker je bil zelo miroljuben človek, ni hotel prepira, bal se je tudi, da bi sosedu morda res krivo prisegla zaradi njegovega petelina.

Da bi naredil konec prerekanju, si je nadel boljše obleko, prijel petelina in ga nesel v graščino — v dar.

Graščak je bil zelo bogat; ni ga razveselilo toliko samo darilo, kakor Martinova dobra volja in njegova plemenita miroljubnost. Zato je darilo sprejel in Martina za nedeljo povabil na kosilo.

Pri kosilu jih je bilo sedem: graščak, njegova žena, dva sina, dve hčerki in Martin.

Na mizo so prinesli celega petelina. Gospodar je potisnil skledo pred Martina in mu rekel, da mu da deset oralov zemlje v dosmrtno porabo, če bo petelina spretno razdelil na sedem kosov.

Martin ni bil samo miroljuben, ampak tudi pameten možakar. Prijel je nož in začel petelina deliti.

Najprej je odrezal glavo in jo položil na graščakov krožnik. Pri tem je dejal:

»Gospod graščak je glava družine, njegova torej naj bo petelinova glava.«

»Za glavo pride vrat,« je nadaljeval Martin. »Vrat okreta glavo; vrat torej pripada gospe.«

»Nogi naj imata gospodični, da bosta dobri plesalki.«

»Peruti bom dal gospodoma, da bosta znala dobro pisati.«

Delitev, pri kateri je vse petelinovo truplo ostalo Martinu, je izzvala veselo razpoloženje.

Graščak je držal besedo in je dal Martinu izmeriti deset oralov zemlje.

O stvari so začeli govoriti po vasi. Katra je možu dopovedovala, da če je Martin za svojega petelina dobil deset oralov zemlje, bodo oni dobili za svojih pet petelinov petdeset oralov. Tako dolgo mu je prigovarjala, da je nazadnje zgrabil vse svoje peteline in jih nesel v graščino.

Graščak je tudi to darilo sprejel in sosedu povabil za nedeljo na kosilo.

Na mizo so prinesli pet pečenih petelinov in so vse postavili pred sosedu. Graščak mu je rekel, da dobi lepo nagrado, če jih bo znal spretno razdeliti.

Sosed si ni znal pomagati. Mislil je in mislil, a mu ni nič pametnega padlo v glavo. Nazadnje je izjavil, da petelinov ne bo delil.

Tedaj je graščak dal poklicati Martina. Ta je takoj prišel. Ko mu je graščak naročil, naj razdeli peteline, je vzel v roko vilice in začel:

»Ni popolnejšega števila od treh; jaz bom torej peteline razdelil po številu tri. — Gospod je eno, gospa je eno in petelin je eno, to je tri.«

Pri tem je enega petelina položil pred graščaka in njegovo ženo.

»Gospodični in en petelin je tudi tri.«

Pred hčerki je položil drugega petelina.

»Gospoda in en petelin je tudi tri.«

Pred sina je položil tretjega petelina.

»Petelina, ki sta ostala v skledi, in jaz smo tudi trije.«

Pri tem je dal dva petelina na svoj krožnik.

Tako sosedu ni ostalo nič in so se mu po petelinji pečenki sline cedile.

To je bila kazen za zavist.

★

SMEJTE SE!

Izgovor

Stražnik: »Kaj delate?«

Lopov: »Vem, da ne boste verjeli: našel sem tale ključ, zdaj pa poskušam na vseh vratih, da bom dognal, kdo ga je izgubil.«

Še ni končala

Petletna Marica je bila od očeta ostro pokarana in se je nato strahovito razjokala. Ko ji je prvič zmanjkalo sape, je vzela mati robec, da bi ji otrla solze. »Le pusti,« je rekla Marica, »saj bom še naprej jokala.«

Pri brivcu

Mali Rudi pride k brivcu. »Kako naj te ostrim?« vpraša brivec.

»Tako kot papana: na sredi mi pustite veliko prazno mesto.«

Profesorska

Profesor učencu: »Mirkec, skoči k meni domov po uro. Pozabil sem jo na nočni omariči.«

Profesor potegne čez nekaj časa uro iz žepa, jo pogleda in pravi: »Mirkec pa dolgo hodi!«

Spretnost

Gospodar: »Vi bi radi vstopili pri meni v službo. Ali ste vajeni živali?«

Hlapec: »Kar sem živ, sem tako rekoč vedno pri konjih.«

Gospodar: »To je že nekaj, a ne dovolj. Glavna stvar je pri meni prisotnost duha. Če bi na primer skočil tiger iz kletke, kakšne korake bi napravili v tem primeru?«

Hlapec: »Vsekakor dolge.«

Če podkupiš porotnika

V nekem ameriškem mestu stoji pred porotnim sodiščem razbojnik, ki je nekoga umoril. Njegov zagovornik se je na vse načine že pred razpravo trudil, kako bi svojemu varovancu pomagal. Videl je, da je še najbolj, če podkupi kakega vplivnega porotnika. Zato obljubi nekemu porotniku sto dolarjev, če dseže v porotnem zboru, da bo njegov varovanec obsojen samo na 20 let zaradi težke telesne poškodbe s smrtnim izidom, ne pa zaradi umora, zaradi katerega bi moral na električni stol. Pri razpravi je porota res izjavila, da je obtoženec kriv samo težke telesne poškodbe s smrtnim izidom in je dobil 20 let. Po razpravi izroči obtoženec odvjetnik porotniku sto dolarjev in se mu lepo zahvali. Porotnik pa pravi: »Zadeva je bila zelo težka. Komaj sem dosegel, da je dobil 20 let. Vsi drugi porotniki so ga hoteli oprostiti vsake krivde in kazni...«

★

UGANITE!

Česa je v Dravi več: kamnov ali rib?

(Rib, ker kamni so v strugi.)

Pred seboj jo imamo, pa je ne vidimo?

(Bodanost.)

Divja kokoš je znesla jajce na jugoslovansko-turški meji. Kateri državi pripada jajce?

(Noben, ker sploh ni jugoslov.-turške meje.)

Kdo je vodil zarotnike, ko so ustrelili Julija Cezarja?

(Taktar niso poznali smodnika.)

★

IGRAJTE SE!

Nezgorljiv robec

Žepni robec namoči dobro v vodi, ga nekoliko ožmi ter nato pomoči v špirt. Če ga držiš nato n. pr. z vilicami nad gorečo svečo, bo robec goril, dokler bo kaj špirta v njem; toda zgorel ne bo.

★

KAKŠNO STAROST DOČAKAJO?

Smreka 700—1200 let

Rben: 2000—3000 let

★

POIŠČITE!

Kje je klokan?

REDILO ZA SVINJE,
tisočkrat preizkušeni prašek za svinje, ki vsebuje tudi ribjo moko, naglo redi Vaše svinje in jih dela odporne proti boleznim. 1 paket 8 din, 1 kg 25 din. Dobi se v lekarni pri »Zamorcu«, Maribor, Gosposka ulica 12. 1405

Oglas

v „Slov. gospodarju“
imajo
najboljši uspeh!

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

CENIK IN VZORCI ZASTONJ!

NAJVEČJA DOMAČA
TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

Sternnecki
CELJE 24

SUKNO, KAMGARN, VOLNENO, FLANEL, BARHENT, PLATNO, SVILA, DELENI

MALA OZNANILA

SLUŽBE:

Sprejem vinčarja, 3—4 delovne moči, Košaki.
Vprašati: Maribor, Frankopanova 14. 1428

Čevlarskega pomočnika sprejme Leskovar Karel, Pobrežje-Maribor, Aleksandrova ul. 37. 1429

Iščem nakupovalce po vaseh, trgovce, trgovine za nakupovanje starih pletenih volnenih cunj. Kupim tudi vsako množino smrekove smole. Kdor je ne zna obirati, pridem pokazat na dom. Obrnite se na: Alojzij Zagorc, Dom upokojenec 100, Trbovlje II. 1427

Ofar (ena do dve delovni moči) se sprejme. Natančne ponudbe na »Slovenskega gospodarja« pod »Skrben 1432«.

Iščem majerja ali vrtnarja, ki se spozna na samostojno opravljanje posestva in ima veselje do živine. Vprašati pri: Berlič Joško, Ptuj. 1433

Vinčar se sprejme v okolici Maribora. Vprašati: Cvetlična 21, pritličje. 1434

Trgovski pomočnik iz poštene kmečke hiše išče zaposlitve v trgovini z mešanim blagom, najraje v Mariboru ali v neposredni bližini. V svrhu izpopolnitve svojega znanja je voljan tudi prakticirati, nudi kavcijo. Stanko Deleja, Gorenje, p. Šmartno ob Paki. 1436

Sprejem služkinjo na deželo v bližini Maribora. Plača 150 din. Naslov v upravi. 1437

Sprejem krojaškega pomočnika. Lahko se bo učil krojenja. Ploj Ivan, krojač, Maribor, Koroška cesta 27. 1440

Sprejmejo se s 1. novembrom dva hlapca in ena dekla, ki popolnoma razumejo poljedelsko in vinogradno delo. Plača 250—300 din mesečno s prosto oskrbo in stanovanjem. Prednost dolgoletna spričevala. Predstaviti dnevno med 12 in 13 pri: Lorger, Maribor, Vetrinjska 18. 1441

Vinčar, 4—5 delovne moči, se sprejme v bližini Maribora. Vprašati: Wildenrainerjeva 8, II. nadstropje. 1443

Iščem deklo k živini in hišnemu delu. Orssich, Gruškovje, Sv. Andraž v Halozah. 1446

300 din tedensko lahko vsak zasluži doma z izdelovanjem ali prodajanjem potrebnih predmetov. Pošljite znamko za odgovor. P. Baltič, Ljubljana 7, Podhrib 5. 1444

Hlapca za poljska in gozdna dela sprejme Nada Cvenkel, Sv. Pavel pri Preboldu. 1445

Kovaškega pomočnika, pridnega in izurjenega, sprejme takoj Matej Bregant, Orehova vas, p. Slivnica pri Mariboru. 1397

Več čevlarskih pomočnikov sprejme Gorenjak Konrad, Celje, Gosposka 28. 1375

Vinčar, strokovnjak, brez otrok, se sprejme v bližini Slov. Bistrice. Ponudbe upravi »Slov. gospodarja« pod »Marljiv 1450«.

Na kmetijo k mirni osebi brez svojcev pristopi ženska z gotovino. Ponudbe z navedbo potrebnega kapitala do 20. oktobra na upravo »Slov. gospodarja« pod »Dom 1451«. Posredovalcu 1000 din.

POSESTVA:

Prodajam 35 oralov posestva: njive, travnike, gozdove, gospodarsko poslopje. Nadaljnja pojasnila daje Cimerman, Pacinje, p. Moškanjci, Ptuj. 1447

Kupim hišo, tudi s hlevom, in zraven en oral zemlje. Naslov v upravi. 1418

RAZNO:

Kupim voz sena in voz ovsene ali pšenične slame. Feiertag, Maribor, Betnavska 43. 1438

Ženini, neveste! Šopke, vence, lepe, izdeluje po najnižji ceni Antonija Klemenčič, Maribor, Pristaniška 2 (pri Vodnikovem trgu). 1431

Priporoča se Kupčičeva drevesnica in trsnica na Ptujski gori! 1384

Posojilo se dobi, dolgo- in kratkoročno. Vpraša se v tkalnici Stoperce, Rogatec. Za odgovor priložiti znamk za 3 din. 1442

Še vedno kupite dobro, po ugodnih cenah: nogavice, pletenine, bluže, jopice, sviterje, žemperje (lastni izdelki), kombineže, modrčke, srajce, obleke, predpasnike, platno, odeje, koče, blago, perilo, konfekcijo, rute, šivalne potrebščine, galanterijo, milo, drobnino. Andrej Oset »Mara«, Koroška cesta 26 (poleg tržnice, Vodnikov trg). 1098

Mošna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena steklenici 20 din. Dnevna razpošiljatev. Ivan Pečar, trg. kemikalije etc., Maribor Gosposka 11. 1269

Ostanki iz več tovarn in drugo blago pri »Starinarju«, Zidanšek, Koroška 6, Maribor! Kupite najceneje: obleke za dečke in deklice, hlače, predpasnike, čevlje, nogavice, pletene jopice, ženske in moške srajce, klot, hubertuse, aktovke, spodnje triko perilo, svilnat popelin za srajce. 1448

Vlomi in tatvine

se množijo vsak dan po stanovanjih, trgovinah in kmetijah. Najboljše sredstvo proti roparjem in vlomilcem: zavarovanje! Kako se to najbolje uredi, zveste pri glavnem zastopu »Vzajemne« Maribor, Loška 10 (Franjo Žebot). Javite po dopisnici ali na telefon št. 23-34! 1449

Hrastove doge vseh dimenzij in primernih hrastov kupuje Anton Birgmayr, Maribor, Aleksandrova 147 a. 1425

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, dlako arovce, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najboljša: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 11

Zakaj toliko skrbi, kje dobiti posojilo! Zato pristopite kot redni član čimprej! Posojilo daje našim članom varčevalcem. Ugodni pogoji. Vloge obrestujemo po 5%. Vsi varčevalci so brezplačno zavarovani, zato ne čakajte zadnjega trenutka, temveč se javite takoj pri zastop. hranilnice-posojilnice »Moj dom«, Maribor, Aleksandrova cesta 64. Priložite znamko za 3 din. 1439

Vabilo na izredni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Guštanju, r. z. z. n. z., ki se bo vršil v nedeljo, dne 20. oktobra 1940, ob devetih dopoldne v Prosvetnem domu v Guštanju s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1939. 4. Sprememba pravil v smislu novega združnega zakona. 5. Volitev upravnega odbora in namestnikov. 6. Volitev nadzornega odbora in namestnikov. 7. Slučajnosti. — Načelstvo. 1435

KLOBUKE kupite najceneje! Počne dobiti iz čiste pohorske volne. Popravila klobukov od 10 din naprej. Se priporoča **VLADKO BABOŠEK**, klobučar, Maribor, Vetrinjska 5. 1421

KUPUJE: PRODAJA:
hranilne knjižice bank in hranilnic ter vrednostne papirje po najugodnejših cenah 1430
BANČNO KOM. ZAVOD, MARIBOR

Pozor! Vsakovrstne odpadke železja, kovine, cunj, litine, papirja, kupuje in plačuje po najvišjih cenah tvrdka Justin Gustinčič, Maribor, Kneza Koclja 14 in podružnica na vogalu Ptujске in Tržaške ceste. Telefon 21-30. — Kupujem tudi gumo in steklo!

Žal Vam bo,

če si ne naročite knjige
»NOSTRADAMUSOVA PREROKOVANJA«!
Čudovite so te napovedi o sedanjih vojni, ki so se doslej do pičice izpolnile. Zelo zanimivo je napovedan nadaljnji potek vojne, velika lakota v Evropi ter druge nesreče, ki nas bodo zadele. — Pišite na naslov: J. Golec, Maribor, poštni predal 32, ter priložite v pismu znamke za 12 din, pa boste knjigo takoj dobili.

JESEN — ZIMA — HALO! OSTANKI mariborskih tekstilnih tovarn, dobro uporabni in brez napake: Paket serija »K« 12—15 m boljših flanelov za moško in žensko perilo 160 din. — Original Kosmos »D« 12—15 m 1a flanelov za spodnje perilo in barhent za ženske obleke 200 dinarjev. — Prav tako je še letni paket serija »M« 13—15 m delena, kretona in druka za obleke in predpasnike, kakor tudi paket z oksfordom za srajce, mešano v zalogi; vsak paket stane 155 din. — Paket serija »T« 4 m 1a volnenega blaga za žensko obleko, dokler traja zaloga, za staro ceno, in sicer: T-1 130 din, T-2 160 din, T-3 180 din, T-4 200 din; pri naročilu prosim navedbo cene in barve. — Paket serija »Z« 3—3.20 m štofa za moško obleko ali plašč, ženski kostum ali plašč, in sicer: Z-1 160 din, Z-2 200 din, Z-3 250 din, Z-4 300 din, Z-5 360 dinarjev. Neodgovarjajoče zamenjam. Pri naročilu dveh ali več paketov primeren popust. Izrabite ugodno priliko in naročite takoj! Razpošiljalnica **KOSMOS**, Maribor, Razlagova 24/II.

»Nihče naj ne misli, da bo mogoče javni red in socialni mir proti prevratnim elementom uspešno braniti, če se nemudoma ne pristopi k pogumnemu delu!« (Pij XI.)

Nujno je ustvariti predvsem jasnost v tem, kaj hočemo!

Hočemo ustvariti nov red!

Hočemo stanovsko državo!

Hočemo, da bo tudi v naši državi javni red in socialni mir in da prevratni elementi ne pridejo do moči!

Naročite si knjigo »**STANOVSKA DRŽAVA**«! Cena knjige je 12 din, za stroške pošiljke še 1 din, skupno torej 13 din. Pošljite nam po položnici to vsoto in Vam določimo knjigo!

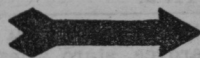
Priporoča se

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU.

LJUDSKA POSJOJILNICA

V CELJU

ZADRUGA Z NEOMEJENIM JAMSTVOM

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4⁰/o, na trimesečno odpoved pa po 5⁰/o. — Vse vloge izplačuje točno po dogovoru

VSAK prevdaren slovenski gospodar zavaruje sebe, svojce in svoje imetje le pri

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

PODRUŽNICA: CELJE palača Ljudske posojilnice

GLAVNO ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

KRAJEVNI ZASTOPNIKI V VSAKI FARI!

92

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici
v Mariboru registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Gosposka ulica 23

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.-